

Arbetslivsnämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i Arbetslivsförvaltningen Återbruk Kärrgatan 4, **tisdagen den 12 december 2023 kl. 17:00.**

Arbetslivsnämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden som avser myndighetsutövning eller sekretess).

Mattias Danielsson
Arbetslivsnämndens Ordförande

Tina Arekvist Lundell
Förvaltningschef

Gruppmöten för politisk beredning i partigrupperna sker enligt följande:

Mittsamverkan tisdagen den 5 december klockan 16:00.

Moderaterna och Kristdemokraterna måndagen den 4 december klockan 17:30.

Sverigedemokraterna måndagen den 11 december klockan 17:00.

Vänsterpartiet måndagen den 11 december klockan 18:00.

Förhinder anmäls alltid till Margareta Udén Hoff, 0768-88 84 69 eller via e-post: Margareta.Uden-Hoff@boras.se.

Ärende

1. Upprop och val av justerare
2. Godkännande av föredragningslistan
3. Allmänhetens frågestund
4. Information från förvaltningen
5. Budgetuppföljning efter november 2023
Dnr 2023-00127 1.2.4.1
6. Budget 2024
Dnr 2023-00079 1.2.4.1
7. Uppföljning Program för ett integrerat samhälle
Dnr 2023-00124 1.1.3.0
8. Fördelning av schablonersättning för flyktingmottagning - förskola,
grundskola och gymnasieskola
Dnr 2023-00026 1.1.3.0
9. Anmälningssärenden
Dnr 2023-00128 1.2.3.25
10. Delegationsbeslut
Dnr 2023-00129 1.2.3.25

Sead Omerovic
Handläggare
0721-60 06 05

Datum
2023-12-12

Instans
Arbetslivsnämnden
Dnr ALN 2023-00079 1.2.4.1

Budget 2024

Arbetslivsnämndens beslut

Arbetslivsnämnden fastställer upprättat förslag till budget för år 2024 och översänder den till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Kommunbidraget för Arbetslivsnämndens verksamhet budgeteras till 261 500 tkr.

Arbetslivsnämndens grunduppdrag är att fullgöra kommunens arbetsmarknads och sysselsättningspolitiska insatser. Nämnden ansvarar för att bidra till att motverka arbetslösheten i kommunen genom att verksamheten svarar mot arbetsmarknaden och den enskildes behov.

Arbetslivsnämnden ansvarar för försörjningsstödet samt aktiverande och arbetsförberedande åtgärder i syfte att den enskilde ska nå egen försörjning.

Nämnden ansvarar för kommunens insatser och åtgärder vid flyktmottagning och etableringsinsatser för nyanlända samt har ett samordningsansvar för integration i samhället och på arbetsmarknaden.

Inom området för ekonomiskt bistånd förväntas kostnaderna öka. Detta beror på att riksnormens samtliga poster har räknats upp med 8,7% för år 2024 samt den osäkra finansmarknaden, vilket kommer att leda till ökade hushållskostnader. Varje hushåll förväntas kosta mer än tidigare. Nämnden bedömer att antalet hushåll som behöver ekonomiskt bistånd kommer att öka under 2024.

Många av de långtidsarbetslösa matchar inte arbetsmarknadens behov och behöver omfattande insatser för att komma till ett arbete. Kostnaden per deltagare förväntas öka beroende på att de deltagare som nämnden arbetar med har ett stort behov av omfattande insatser. Nämndens ambition är att öka andelen som går ut i arbete, börjar studera eller kvalificerar sig för att ta del av Arbetsförmedlingens ordinarie insatser efter avslutade arbetsmarknadsinsatser.

De osäkra budgetposterna inom Arbetslivsnämnden är ekonomiskt bistånd, flyktingersättning samt nivåer av ersättningar för arbetsmarknadsanställningar från Arbetsförmedlingen. Det kan vara svårt att prognostisera antalet personer som kommer att behöva ekonomiskt bistånd liksom vilka nivåer av ersättningar

som kommer att vara tillgängliga för arbetsmarknadsanställningar på grund av osäkerheter och förändringar i omständigheter.

Beslutsunderlag

1. Bilaga: Nämndbudget 2024 Arbetslivsnämnden.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp (FSG).

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen.

Mattias Danielsson
Ordförande

Tina Arekvist Lundell
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Nämndbudget 2024

Arbetslivsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Möjligheter, utmaningar och risker - Omvärldsanalys	3
3 Nämndens uppdrag och ansvar	7
3.1 Nämndens grunduppdrag.....	7
3.2 Uppdraget som arbetsgivare	8
3.3 Mänskliga rättigheter	9
3.4 Så här följer nämnden upp sitt uppdrag och ansvar	9
3.5 Samarbeten för att klara nämndens uppdrag och ansvar.....	12
4 Kommunfullmäktiges fokusområden	13
4.1 Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet.....	13
5 Resurser	14
5.1 Resultat	14
5.2 Ekonomiska förutsättningar	14
5.3 Verksamhet 2024	16

1 Inledning

Arbetslivsnämndens huvuduppgift är att fullgöra kommunens arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiska insatser. Nämnden ansvarar för att bidra till att motverka arbetslösheten och har sedan bildandet 2011 arbetat framgångsrikt med att minska antalet boråsare som är beroende av ekonomiskt bistånd till att istället bli självförsörjande genom arbete. De som nu befinner sig i ett bidragsberoende står ofta långt ifrån arbetsmarknaden och har en mer komplex problembild än tidigare. För att möta utmaningarna behöver såväl arbetssätt som intern och extern samverkan fortsätta att utvecklas. Genom *Socialt hållbart Borås* och målområdet *Förutsättningar för arbete* är nämnden en del i arbetet för att uppnå det övergripande målet med mer jämlika livsvillkor, då inkomst och en ekonomisk trygghet spelar stor roll för människors hälsa och livsvillkor.

Det är särskilt viktigt att de som kommer till Borås Stad ges goda möjligheter att integreras i samhället för att undvika att de hamnar i ett långvarigt ekonomiskt utanförskap. Arbetslivsnämnden vill fortsätta utveckla arbetssätt för att möjliggöra att individen ska kunna kombinera sin arbetsmarknadsanställning med olika insatser. Det kan handla om utbildning, motiverande insatser, samhällsorientering och andra insatser som långsiktigt stärker individens möjligheter att gå vidare till ett reguljärt jobb på arbetsmarknaden, alternativt reguljära studier.

Nämnden bidrar till att skapa trygghet genom stadsdelsvärdar i centrum samt på stadens utsatta områden Hässleholmen och Norrby, samt vissa insatser på Sjöbo och Hulta. Stadsdelsvärdarna skall vara en resurs för staden och samhället att föra ut viktig samhällsinformation till invånarna på flera språk, och jobba i bred samverkan med andra aktörer på området.

Arbetslivsnämnden bidrar genom verksamheten Återbruk till Borås Stads miljöarbete. Verksamheten är en plats där människor ges möjlighet till meningsfull arbetsträning och arbetsbedömningar i praktisk miljö.

2 Möjligheter, utmaningar och risker - Omvärldsanalys

Arbetslivsnämnden har sedan bildandet arbetat framgångsrikt med att minska antalet boråsare som är beroende av ekonomiskt bistånd till att istället bli självförsörjande genom arbete.

Nämnden har genom detta arbete kunnat ta på sig flera uppdrag utan ökad budgetram.

Den höga inflationen har bidragit till att riksnormens samtliga poster räknats upp med 8,6 procent under 2023 och 8,7% för år 2024. Med anledning av detta är nämndens bedömning att kostnaderna för biståndsutbetalningarna kommer öka. Befarade hyreshöjningar inför 2024 kan också komma att påverka kostnadsbilden.

I jämförelse med liknande kommuner har Borås fortfarande ett mycket lågt antal personer som är beroende av försörjningsstöd. Men de personer som fortfarande är i behov av bistånd befinner sig längre från arbetsmarknaden än de som var i den situationen för några år sedan.

Även om tiden för nyanlända att etablera sig och få arbete har minskat, finns det fortfarande en grupp människor som är svaga i svenska språket och med en begränsad utbildning och har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Dessa individer riskerar att bli kvar i långvarig ekonomisk utsatthet. Många av dem har också hälsoproblem och obearbetade trauman.

Bland unga konstaterar vi att den psykiska ohälsan ökar (Borås välfärdsbokslut och lokal uppföljning av ungdomspolitik), vilket gör att skolgången blir lidande - idag krävs som regel en fullgången gymnasieutbildning för att komma in på arbetsmarknaden. Vidare finns målgruppen med kriminell livsstil, missbruk och psykisk ohälsa som gör att man inte kommer in på arbetsmarknaden. Detta sammantaget gör att en stor grupp människor under lång tid kommer att vara beroende av ekonomiskt bistånd, där det inte går att jobba med snabba lösningar för att få dessa människor i arbete - långsiktighet och uthållighet krävs. Det är fortsatt viktigt med ett förebyggande arbete kring ungdomsarbetslöshet, framförallt för unga med särskilda behov och individer som inte fullföljt

gymnasiet. För en socialt hållbar stad ser nämnden även ett stort behov av samordnade insatser för personer med kriminell livsstil, för att kunna erbjuda alternativ.

Enligt statistik från Arbetsförmedlingen, (oktober 2023) ökar nu arbetslösheten. I Borås uppgår antalet öppet arbetslösa som inte är i någon insats till 1 883 personer vilket är en ökning med 13,7% på ett år, och arbetslösa inskrivna i program ökar med 4,2%. Även andelen långtidsarbetslösa (över 6 månader) ökar med 4,8%, andelen arbetslösa över 12 och 24 månader minskar dock fortfarande. Antalet lediga jobb anmälda till Arbetsförmedlingen minskar med 40,3% under samma period.

Många långtidsarbetslösa matchar inte arbetsmarknadens behov, utan individerna är i stort behov av omfattande insatser för att rustas för arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen arbetar i stor omfattning att dess insatser utförs av externa aktörer. Dessa aktörer ansvarar till stor del för matchningsarbetet som tidigare utförts av Arbetsförmedlingen själva. Dock bedöms det fortsatt att finnas ett stort behov av samverkan med kommunerna för att stödja de individer som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden.

En viktig faktor som skapar osäkerhet är den pågående konjunkturavmattningen som tydligt visas i Arbetsförmedlingens statistik. Denna utveckling innebär hög inflation och finansiell oro. På sikt kan detta leda till att ännu fler människor drabbas av arbetslöshet och ekonomisk utsatthet, vilket kan öka behovet av både ekonomiskt stöd och åtgärder på arbetsmarknaden.

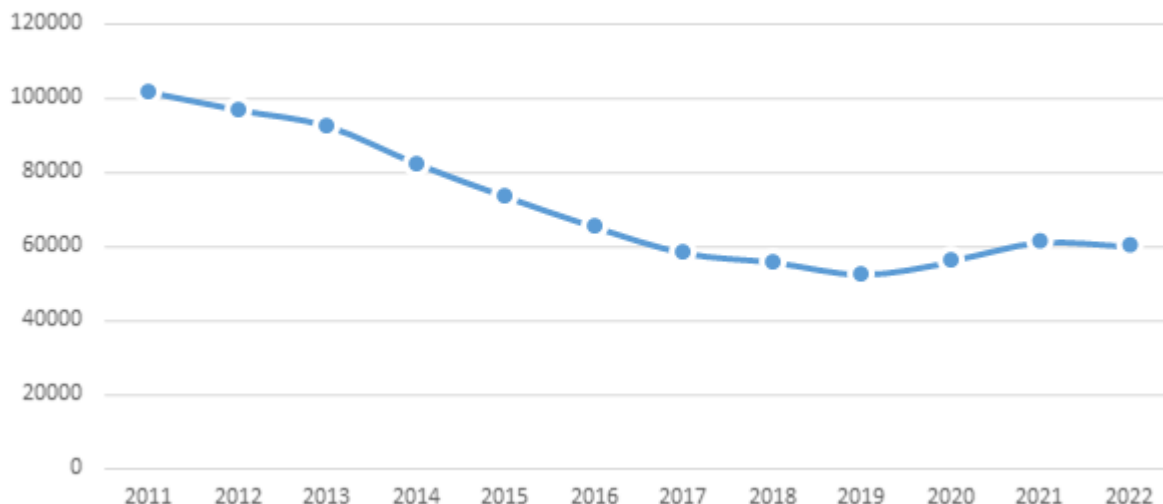
Det är viktigt att fortsätta övervaka och anpassa åtgärder för att möta eventuella förändringar på arbetsmarknaden. Genom att fortsätta erbjuda omfattande insatser och samarbeta med kommunerna kan man hjälpa de långtidsarbetslösa att rusta sig för arbetsmarknaden och minska risken för ekonomisk utsatthet. Samtidigt måste man vara medveten om de ekonomiska utmaningar som konjunkturavmattningen kan medföra och vara beredd att anpassa strategier för att stödja de som drabbas av arbetslöshet och ekonomiskt utanförskap.

Tid i arbetslöshet	2019	2020	2021	2022
mindre än 6 månader	1805	2224	1393	1490
6-12 månader	782	1215	750	652
13-24 månader	753	877	908	552
mer än 24 månader	728	776	871	834

Ekonomiskt bistånd

Nettoutbetalningar av försörjningsstöd är en stor del av Arbetslivsnämndens kostnader och verksamhet. Under Arbetslivsnämnden tid har nettoutbetalningarna sett ut enligt nedan.

Nettoutbetalningar ekonomiskt bistånd 2011-2022 (tkr)

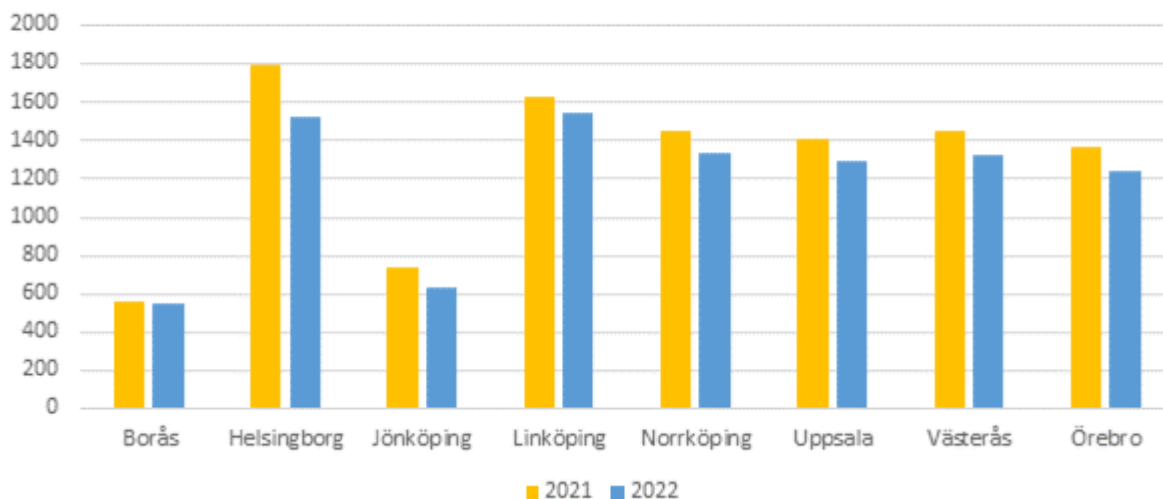

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
101 445	96 684	92 354	82 240	73 393	65 250	58 273	55 805	52 534	55 894	60 766	59 761

Arbetslivsnämnden arbetar för att så många boråsare som möjligt ska ha en egen försörjning och därmed inte vara beroende av ekonomiskt bistånd.

Nedan jämförs Borås Stad med ett antal andra kommuner i Sverige gällande bokslut 2022 bruttoutbetalningar av försörjningsstöd samt jämförelse med bokslut 2021.

Bruttoutbetalningar ekonomiskt bistånd 2021-2022 (kr/inv)

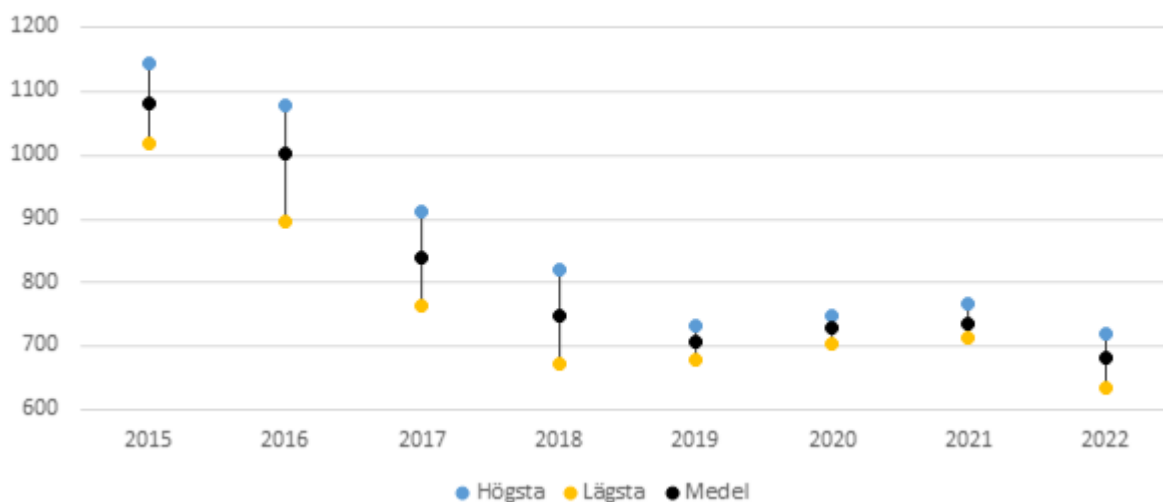

År	Borås	Helsingborg	Jönköping	Linköping	Norrköping	Uppsala	Västerås	Örebro
2021	565	1799	737	1630	1447	1407	1451	1365
2022	550	1526	638	1543	1336	1293	1326	1239

Källa: SCBs räkenskapssammandrag 2021-2022

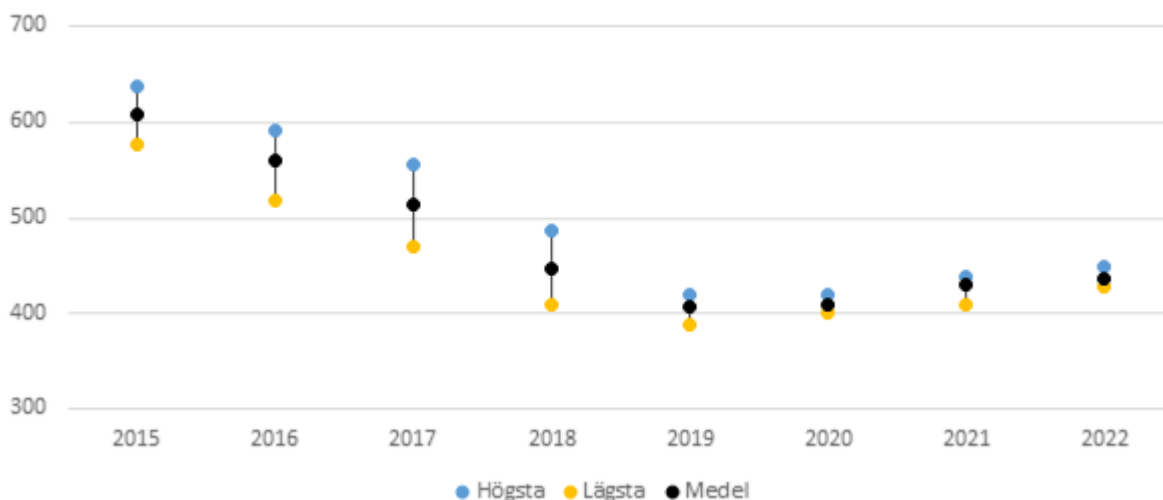
För att motverka att fler personer blir beroende av försörjningsstöd och därmed få en ökning av biståndsutbetalningarna är det viktigt att hantera det ekonomiska biståndet på ett proaktivt och effektivt sätt. Detta sker bland annat genom att omvandla passivt försörjningsstöd till aktivitet och löneinnehåll.

Antal hushåll med ekonomiskt bistånd

År	Högsta	Lägsta	Medel
2015	1144	1017	1081
2016	1077	896	1003
2017	911	764	839
2018	819	672	747
2019	732	678	707
2020	747	705	728
2021	767	712	736
2022	720	636	677

Antal hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd

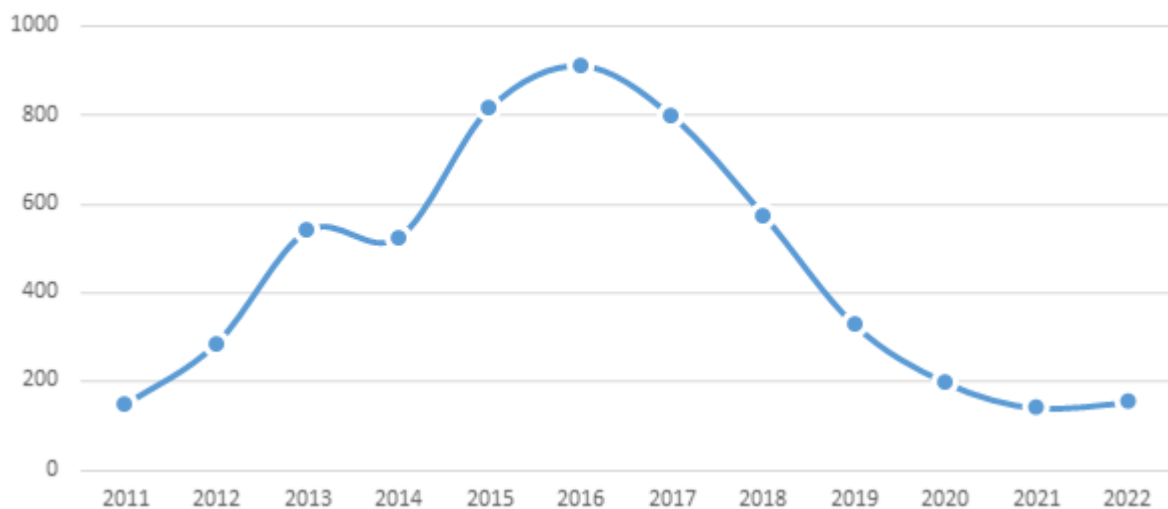

År	Högsta	Lägsta	Medel
2015	637	576	608
2016	591	517	560
2017	556	470	514
2018	486	409	446
2019	419	388	406
2020	420	401	410
2021			429
2022	448	427	436

Nyanlända flyktingar

Mottagandet av nyanlända flyktingar har minskat kraftigt de senaste åren. Under 2022 kom det 152 nyanlända flyktingar. För år 2023 och 2024 är prognosen under 125.

Antal mottagna nyanlända i etableringen 2011-2022

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
146	284	538	523	814	909	795	573	326	196	140	151

Nämndens uppdrag och ansvar

2.1 Nämndens grunduppdrag

Arbetslivsnämndens grunduppdrag är att fullgöra kommunens arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiska insatser. Nämnden ansvarar för att bidra till att motverka arbetslösheten i kommunen genom att verksamheten svarar mot arbetsmarknaden och den enskildes behov.

Arbetslivsnämnden ansvarar för försörjningsstödet samt aktiverande och arbetsförberedande åtgärder i syfte att den enskilde ska nå egen försörjning.

Nämnden ansvarar för kommunens insatser och åtgärder vid flyktingmottagning och etableringsinsatser för nyanlända samt har ett samordningsansvar för integration i samhället och på arbetsmarknaden. Detta innebär att nämnden har befogenhet att kalla andra nämnder. Dessutom har nämnden även ett samordningsansvar för stadens arbete med nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde.

Arbetslivsnämnden administrerar och finansierar alla Borås Stads feriearbeten.

Nämnden ansvarar för Borås Stads del i Sjuhärads samordningsförbund, där övriga parter är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Västra Götalandsregionen. Samordningsförbundet beslutar om mål och inriktning för den finansiella samordningen och stödjer samverkan mellan parterna.

Till nämndens uppgifter hör också ansvaret för personligt ombud samt representera Borås Stads när det gäller Tolkförmedlingen Väst.

2.1.1 Så här genomför nämnden sitt grunduppdrag under kommande år

Eftersom antalet nya flyktingar minskat och framöver bedöms ligga på en relativt låg nivå kommer nämnden att succesivt anpassa verksamheten genom omprioriteringar i verksamheter med flyktingmottagning och integration. Minskning av antalet nya flyktingar innebär också att ersättningar från Migrationsverket under nästa år förväntas minska. Kommunstyrelsen har beslutat att öka mottagandet med 11 personer till totalt 22 personer 2024, vilket ökar schablonersättningen för flyktingmottagandet.

Samtidigt förstärker vi ytterligare samverkan mellan myndighetsutövningen och arbetsmarknadsinsatserna. Arbetet med välfärdsbrottslighet inom ekonomiskt bistånd har förstärkts med två utredare som under 2024 kommer utveckla arbetet inom området.

För att ytterligare frigöra administrativa resurser och öka tillgängligheten för våra kommuninvånare arbetar vi aktivt med digitalisering av våra processer för att kunna få mer tid för aktivt socialt arbete kring planering och utveckling med den enskilde.

2.1.1.1 Uppdrag från nämnd 2024

2.2 Uppdraget som arbetsgivare

Kompetensförsörjning

Att kompetensförsörja organisationen är en nyckelfråga. Förutsättningarna för detta varierar inom förvaltningens olika områden. Förvaltningens största yrkesgrupper är arbetsmarknadshandläggare och socialsekreterare. För arbetsmarknadshandläggare är rekryteringsläget mycket positivt och kandidaturval vid rekryteringar är såväl stort som meriterat. Gällande socialsekreteraryrket har det blivit allt svårare att rekrytera och behålla socionomer. Personalomsättningen i gruppen är den högsta i staden och ökade kraftigt under 2022 (Personalekonomisk redovisning 2022). Att lyckas med kompetensförsörjningen av socialsekreterare är en avgörande förutsättning för förvaltningens verksamhet.

För att möta utmaningarna under 2024 avsätts särskilda HR-resurser med syfte att stötta Försörjningsenheten i arbetet med kompetensförsörjning av socialsekreterare. Den kompetensförsörjningsgrupp som under 2023 arbetat med frågan, har tagit fram en aktivitetsplan, vilken kommer att vara en start och utgångspunkt i arbetet under 2024. Uppdraget är att HR tillsammans med verksamheten strategiskt identifierar behovet av och genomför ytterligare aktiviteter som stöttar kompetensförsörjningskedjan - att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla, behålla och avveckla. Ett ökat samarbete mellan verksamhet och stödfunktion samt fokus på att genomföra aktiviteter som ska gynna kompetensförsörjningen står i fokus.

Hälsofrämjande aktiviteter

Att bygga en starkt känsla av gemenskap på hela förvaltningen är ett fortsatt arbete. Förvaltningen kommer för tredje gången att genomföra gemensam friskvårdsdag. Syftet är att mötas över enhetsgränserna. Friskvårdsdagen 2023 har utvärderats och resultatet kommer att ligga till grund när arbetsgruppen, som består av medarbetare, planerar innehållet för 2024.

Uppföljning medarbetarenkät

Förvaltningen har skapat en tydligare struktur för uppföljning av medarbetarenkäten. Syftet är att ge en ännu bättre förankring och dialog kring resultatet i hela organisationen, från förvaltningschef, hela vägen till medarbetare på enhet. Resultatet på förvaltningsnivå samt enhetsnivå kommer att presenteras på samtliga enheters APT i januari månad.

2.2.1 Indikatorer

2.3 Mänskliga rättigheter

Arbetslivsnämnden arbetar för jämställdhet och likabehandling oberoende av ålder, etniskt ursprung, sexuell läggning, funktionshinder och värderingar.

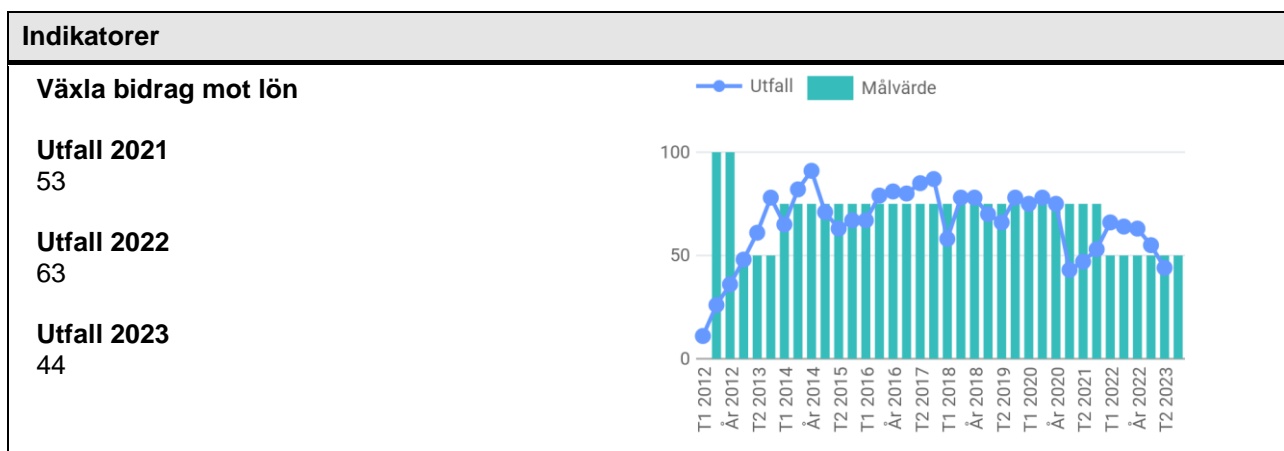
I nämndens uppföljning av grunduppdraget används könsuppdelad statistik där det finns sådan att tillgå. Det möjliggör en analys utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det kan handla om antalet klienter inom socialtjänst samt arbetsmarknadsinsatser. Även i sammanställning av statistik och i analys av resultat från brukarundersökningar, Öppna jämförelser och kvalitetsregister används könsuppdelad statistik.

Under 2024 fortsätter arbetet med att göra alla medarbetare medvetna om, och jobba efter Borås Stads gemensamma principer. Arbetet med att utveckla en tillitsbaserad styrning och ledning fortsätter.

För att främja den digitala kompetensen hos nyanlända förstärks samhällsorienteringen. Detta syftar till att skapa mer jämlika förutsättningar för att kunna söka kunskap och ta del av samhällsinformation på egen hand.

2.4 Så här följer nämnden upp sitt uppdrag och ansvar

2.4.1 Indikatorer

Indikatorer

Så nås målet för indikatorn

Idag befinner sig en stor del av målgruppen långt från den ordinarie arbetsmarknaden och ofta i behov av längre och mer omfattande sociala och arbetsförberedande insatser. Anställningsstöden som Arbetsförmedlingen kan erbjuda är begränsade, därför räknar nämnden med att färre kan växlas direkt från bidrag till lön och justerar därför ned det beräknade antalet jämfört med tidigare år.

Ett internt utvecklingsarbete som syftar till bättre samverkan och anpassning av insatser mellan Försörjningsenheten, Jobb Borås och Återbruk är påbörjat och förväntas resultera i fler personer som kan växlas till lönearbete.

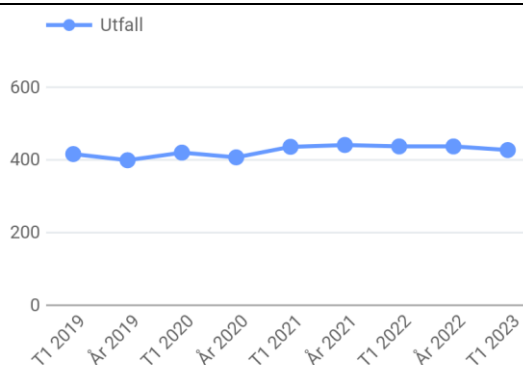
Genom ett aktivt arbete är den övergripande målsättningen att hålla en nivå, där max 700 hushåll är beroende av ekonomiskt bistånd, och istället ges möjlighet att leva på en lön och genom detta få bättre levnadsstandard, för en socialt hållbar stad.

Antal hushåll som får försörjningsstöd i tio månader eller mer under kalenderåret ska minska.

Utfall 2021
441

Utfall 2022
437

Utfall 2023
427

Så nås målet för indikatorn

Försörjningsenheten har medverkat i ett nationellt projekt som har letts av SKR där syftet har varit att minska antalet hushåll som är långvarigt bidragsberoende. Täta uppföljningar och tydliggöra det egna ansvaret har gett ett positivt resultat i projektet.

Verksamheten arbetar för att fler personer ska bryta sitt långvariga bidragsberoende och att fler barn ska ha föräldrar som försörjer sig genom arbete eller studier.

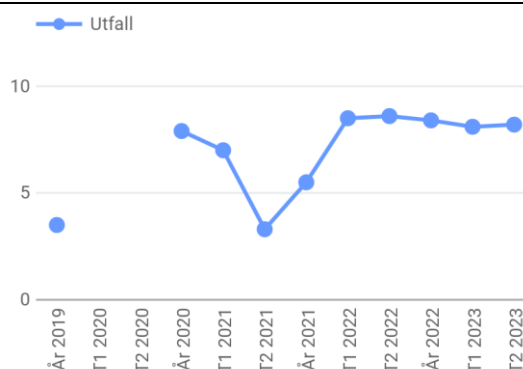
Många som söker försörjningsstöd har svårt att etablera sig på den öppna arbetsmarknaden. Dels beror det på kravet om fullgjord gymnasieutbildning, kravet på körkort samt goda krav på färdigheter i det svenska språket. Olika insatser i form av arbetsträning, arbetsmarknadsanställningar och stöd att söka arbete är några av åtgärderna som genomförs för att minska antalet hushåll som är beroende av försörjningsstöd.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.

Utfall 2021
5,5

Utfall 2022
8,4

Utfall 2023
8,2

Indikatorer

Så nås målet för indikatorn

Under mitten av 2021 skedde en ökning i sjukfrånvarotrenden och från mitten av 2022 fram till sommaren 2023 har den legat på en nivå över 5 %. Under perioden har korttidsfrånvaron varit högre än tidigare och andelen medarbetare som haft maximalt fem sjukdagar under en tolv månadersperiod har varit lägre. Det är viktigt att understryka att sjukfrånvaronivåerna skiljer sig mycket åt mellan enheter och befattningar. Grupperna handledare och socialsekreterare är två grupper med en hög sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro och vad som påverkar den är komplext och påverkas av många faktorer.

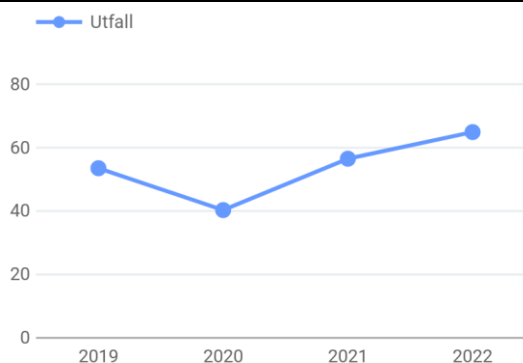
Arbetslivsförvaltningen har de senaste två åren haft ett fokus på chefers förutsättningar och det månatligen återkommande Chefsforum är en aktivitet som syftar till att skapa en tillit och ett samspel i hela förvaltningens ledningsfunktion. Tertialdialoger, månadsuppföljningar med HR, dialog tillsammans med de fackliga organisationerna vid skyddskommittéerna är ytterligare forum där vi arbetar med analys kring sjukfrånvaron. Att skapa förutsättningar för dialog kring sjukfrånvaron är ett viktigt verktyg.

Under 2024 kommer nämnden att arbeta med uppföljning utifrån resultatet på medarbetarenkäten.

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %

Utfall 2021
56,5

Utfall 2022
64,9

Så nås målet för indikatorn

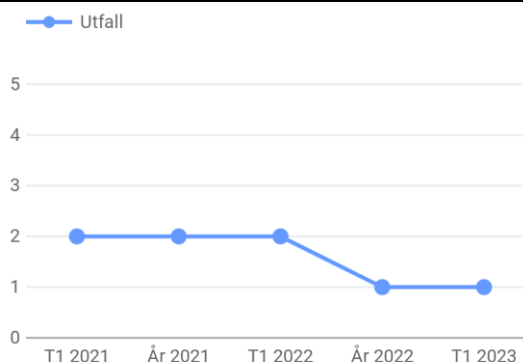
Nämndens hälsoinspiratörer ska med stöd av HR uppmuntra till aktiviteter som gynnar hälsa och friskvård. Under verksamhetsåret bjuds de in till aktiviteter som syftar till att ge dem goda förutsättningar och stärkt kunskap kring hur de kan arbeta för en hälsosam arbetsplats.

Andelen barn och unga som lever i hushåll med försörjningsstöd ska minska %

Utfall 2021
2

Utfall 2022
1

Utfall 2023
1

Så nås målet för indikatorn

Arbetslivsnämnden arbetar med olika insatser bland annat den alternativa arbetsmarknaden, växla bidrag mot lön för att minska andelen barn och unga som lever i hushåll med försörjningsstöd. Verksamheten bedriver också ett arbete i syfte att bevaka barnrätten i hushåll som lever med ekonomiskt bistånd. Detta innebär att barnet synliggörs i utredningarna och att alltid beakta barnets bästa och dokumentera på vilket sätt det skett oavsett om det är avgörande för beslutet eller inte.

2.4.2 Verksamhetsmätt

2.4.2.1 Individ- och familjeomsorg

Ekonomiskt bistånd

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal hushåll med försörjningsstöd	705	719	651	700	670

Flyktingmottagning

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Mottagna flyktingar	196	140	152	100	125

2.5 Samarbeten för att klara nämndens uppdrag och ansvar

Med grunduppdraget avses det som ligger i vårt reglemente att utföra samt de särskilda uppdrag som kommunfullmäktige gett Arbetslivsnämnden.

En aktiv samordning mellan Jobb Borås, Försörjningsenheten och Återbruk är avgörande för att förvaltningen skall lyckas med grunduppdraget att minska andelen boråsare som är beroende av försörjningsstöd och därmed övergå till egen och rätt försörjning genom t.ex. arbete eller studier.

För att skapa en snabbare process kring den enskildes väg genom kommunen behöver ett gemensamt ansvar och ett aktivt arbetssätt arbetas fram. Detta innebär att arbetsmarknadshandläggare involveras tidigare i processen vid ansökan om försörjningsstöd för att snabbt klargöra den enskildes förutsättningar för arbete eller annan försörjning. Detta är oberoende av om den enskilde har en aktiv planering via Arbetsförmedlingen eller inte. Samarbetet med Arbetsförmedlingen är stärkt genom utarbetande av en lokal överenskommelse som reglerar vårt arbetssätt och prioriteringar. Fortsatt samverkan kring boendefrågor med andra förvaltningar samt samverkan med berörda aktörer för att motverka välfärdsbrottslighet.

3 Kommunfullmäktiges fokusområden

Den politiska viljeinriktningen för Kommunfullmäktige sammanfattas genom 12 fokusområden för staden. Fokusområdena baseras på Borås Stads vision samt Borås Stads uppdrag som välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör samt arbetsgivare.

3.1 Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet.

3.1.1 Trygghetsinsatser och Mobile Info Center (MIC)

Så här bidrar nämnden till Kommunfullmäktiges fokusområden

Genom arbetet i Trygghetsinsatser med verksamheterna Stadsdelsvärdar och Mobile Info Center (MIC) bidrar Arbetslivsförvaltningen till stadens visionsområde "Ett tryggt och snyggt Borås" och fokusområdet "Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet."

MIC bidrar till fokusområdet genom ett flertal olika insatser. Dessa inkluderar driften av återvinningsplatsen (ÅVP) på Norrby samt olika städinsatser i närmiljön i de områden de verkar. Genom flerspråkiga informationsinsatser om bland annat källsortering, brandsäkerhet och boendesäkerhet bidrar verksamheten till att utbilda de boende på områdena. MIC genomför även skräpmätningar runt om i kommunen.

Stadsdelsvärdar bidrar till att göra tryggare skolvägar, trygghetsskapande insatser vid särskilda händelser såsom skolavslutningar, demonstrationer, sommartorsdagar och genom vuxennärvaro vid områden och tider som upplevs otrygga. Stadsdelsvärdarna bidrar också med informations- och relationsskapande insatser på olika språk, för att öka integrationen i samhället. Stadsdelsvärdar i centrum bidrar till ett tryggare centrum.

Så här följer nämnden upp att den bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden

Våra insatser inom fokusområdet följs upp genom: enkätundersökningar, båda egenproducerade och genom samverkanspartners, förvaltningens deltagande i Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Effektiv Samordning Trygghet (EST) rapportering samt en löpande dialog med Bostäder i Borås AB. ÅVP följs upp genom intern besöksrapportering.

Samarbeten för att bidra till Kommunfullmäktiges fokusområden

Våra viktigaste samarbetsarenor/partners är: Lokala områdesnätverk, skolor och förskolor på utsatta områden, polisen, CKS (Centrum för kunskap och säkerhet), socialtjänsten (fältassistenter), Bostäder i Borås, lokaltrafiken, cityföreningen, Fritids- och Folkhälsoförvaltningen (mötesplatser), Borås Stads kommunikationsavdelning, civilsamhället samt områdesanknutna föreningar. En god dialog och ett gott samarbete med ovan nämnda partners är en förutsättning för att uppnå goda resultat.

4 Resurser

4.1 Resultat

4.1.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

Post	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024:1	Budget 2024:2	Förändring
Summa intäkter	85 996	105 996	96 550	99 619	3 069
Summa kostnader	-337 406	-359 946	-352 861	-358 504	-5 643
Buffert (endast i budget)	-2 540	0	-2 589	-2 615	-26
Nettokostnader	-253 950	-253 950	-258 900	-261 500	-2 600
Kommunbidrag	253 950	253 950	258 900	261 500	2 600
Resultat jämfört med kommunbidrag	0	0	0	0	0
Ackumulerat resultat	3 000	6 000	3 000	3 000	0
Nettoinvesteringar					

4.2 Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Arbetslivsnämndens verksamhet budgeteras till 261 500 tkr.

En buffert på 2 615 tkr är avsatt. Kommunbidraget har inför 2024 förstärkts med 7 550 tkr. Löneökningarna är på 3,3 % och övriga kostnader 1,8 %.

I budgeten för 2024 förväntas det finnas kostnadsökningar inom följande områden:

Ekonomiskt bistånd

Nettoutbetalningar av försörjningsstöd är en stor del av Arbetslivsnämndens budget och verksamhet. Under Arbetslivsnämnden tid har nettoutbetalningarna kraftigt förbättras.

Nettoutbetalningar för år 2011, 101 445 tkr.

Nettoutbetalningar för år 2012, 96 684 tkr.

Nettoutbetalningar för år 2013, 92 354 tkr.

Nettoutbetalningar för år 2014 82 240 tkr.

Nettoutbetalningar för år 2015, 73 393 tkr.

Nettoutbetalningar för år 2016, 65 250 tkr.

Nettoutbetalningar för år 2017, 58 273 tkr.

Nettoutbetalningar för år 2018, 55 805 tkr.

Nettoutbetalningar för år 2019, 52 534 tkr.

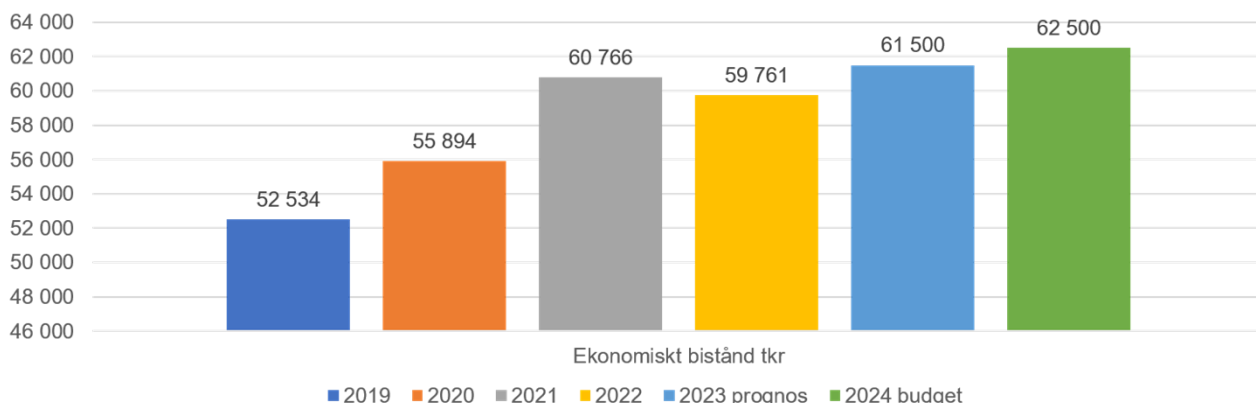
Nettoutbetalningar för år 2020, 55 894 tkr.

Nettoutbetalningar för år 2021, 60 766 tkr.

Nettoutbetalningar för 2022, 59 761 tkr.

Budget för 2023 är 61 000 tkr och för 2024 är det 62 500 tkr.

Ekonomiskt bistånd

Inom området för ekonomiskt bistånd förväntas kostnaderna öka. Detta beror på att riksnormens samtliga poster har räknats upp med 8,7% för år 2024 samt den osäkra finansmarknaden, vilket kommer att leda till ökade hushållskostnader. Varje hushåll förväntas kosta mer än tidigare. Nämnden bedömer att antalet hushåll som behöver ekonomiskt bistånd kommer att öka under 2024. Detta kan tillskrivas en förväntad lågkonjunktur och en därmed högre arbetslöshet.

Arbetsmarknadsinsatser

Många av de långtidsarbetslösa matchar inte arbetsmarknadens behov och behöver omfattande insatser för att komma till ett arbete. Genom att Arbetsförmedlingen prioriterat att anvisa till kompletterande aktörer har antalet inskrivna på Jobb Borås minskat de senaste åren. Nu ser vi dock en ökning av antal inskrivna, då de privata aktörernas insatser inte är tillräckliga för att möta målgruppens behov. Trots detta minskar ersättningarna från Arbetsförmedlingen eftersom de inte har möjlighet att ersätta kommuner för detta arbete. Nämndens ambition är att öka andelen som går ut i arbete, börjar studera eller kvalificerar sig för att ta del av Arbetsförmedlingens ordinarie insatser efter avslutade arbetsmarknadsinsatser.

Osäkra budgetposter

De osäkra budgetposterna inom Arbetslivsnämnden är ekonomiskt bistånd, flyktingersättningar samt nivåer av ersättningar för arbetsmarknadsanställningar från Arbetsförmedlingen. Det kan vara svårt att prognostisera antalet personer som kommer att behöva ekonomiskt bistånd liksom vilka nivåer av ersättningar som kommer att vara tillgängliga för arbetsmarknadsanställningar på grund av osäkerheter och förändringar i omständigheter.

4.3 Verksamhet 2024

Tkr	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024:1	Budget 2024:2	Förändring
Central administration					
Intäkt	305	305	587	528	-59
Kostnad	-17 948	-17 948	-19 629	-20 393	-764
Nettokostnad	-17 643	-17 643	-19 042	-19 865	-823
Politisk verksamhet					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-1 748	-1 648	-1 765	-1 748	17
Nettokostnad	-1 748	-1 648	-1 765	-1 748	17
Allmän IFO-administration					
Intäkt	150	150	175	175	0
Kostnad	-42 482	-40 482	-42 655	-43 302	-647
Nettokostnad	-42 332	-40 332	-42 480	-43 127	-647
Ekonomiskt bistånd					
Intäkt	3 300	3 300	4 000	4 000	0
Kostnad	-64 300	-64 800	-66 500	-66 500	0
Nettokostnad	-61 000	-61 500	-62 500	-62 500	0
Insatser relationsvård					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	0	0	0	0	0
Nettokostnad	0	0	0	0	0
Feriearbeten					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-13 960	-13 960	-14 364	-14 364	0
Nettokostnad	-13 960	-13 960	-14 364	-14 364	0
Arbetsförberedande åtgärder					
Intäkt	23 130	22 630	21 883	21 391	-492
Kostnad	-64 887	-64 887	-62 904	-63 519	-615
Nettokostnad	-41 757	-42 257	-41 021	-42 128	-1 107
Arbetsmarknadsinsatser					
Intäkt	47 794	46 794	57 144	60 714	3 570
Kostnad	-111 295	-113 735	-122 262	-126 060	-3 798
Nettokostnad	-63 501	-66 941	-65 118	-65 346	-228

Integration					
Intäkt	8 586	8 586	9 667	9 717	50
Kostnad	11 955	-12 155	-13 632	-13 471	161
Nettokostnad	-3 369	-3 569	-3 965	-3 754	211
Övrigt					
Intäkt	2 731	2 731	3 094	3 094	0
Kostnad	-8 831	-8 831	-9 150	-9 147	3
Nettokostnad	-6 100	-6 100	-6 056	-6 053	
Buffert					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-2 540	0	-2 589	-2 615	-26
Nettokostnad	-2 540	0	-2 589	-2 615	-26
Totalt					
Intäkt	85 996	84 496	96 550	99 619	3 069
Kostnad	-339 946	-338 446	-355 450	-361 119	-5 669
Nettokostnad	-253 950	-253 950	-258 900	-261 500	-2 600

4.3.1 Central administration

Central administration

Administration består av förvaltningsledning, kommunikation, kvalitet och utvecklingsfunktion, HR funktion samt ekonomifunktion. Administrationen tillsammans med verksamheten arbetar med ständiga förbättringar.

4.3.2 Politisk verksamhet

4.3.3 Allmän IFO-administration

Försörjningsenheten

Verksamheterna skall under 2024 lägga särskilt fokus på tre områden.

- Digitalisering.
- Internationalisering, för att utveckla vår verksamhet utifrån uppdraget och målgruppernas behov, bevaka möjligheter att ta del av utlysta medel och utbyta erfarenheter inom Sverige och utrikes.
- Social hållbarhet, fortsätta driva och samverka för en socialt hållbar stad.

Försörjningsenheten arbete bygger på ett aktivt förändringsarbete där den enskilde får kvalificerat stöd i att frigöra sina egna resurser och förmågor och därmed uppnå egen och rätt försörjning samt därmed kunna ta ansvar för sin egen situation. Målsättningen är att genom aktiva parallella insatser där medborgaren är i fokus arbeta tillsammans med varje enskild person, och stärka den enskildes egen förmåga mot ett gemensamt mål. Arbetet bygger på en tydlig arbetslinje där en grundlig och genomgående grundutredning efterföljs av en tydlig och aktiv samplanerad process mot egen försörjning tillsammans med den enskilde.

Genom aktiv bevakning av gällande rättsläge och en tydlig och ändamålsenlig dokumentation av planering och uppföljning uppnår vi en hög rättssäkerhet och trygghet för våra kommuninvånare. En god samverkan med övriga myndigheter måste finnas för att tillsammans kunna göra en helhetsbedömning av samhällets tillgängliga resurser som kan stödja den enskilde kommuninvånarens behov mot egen och rätt försörjning.

Långvarigt beroende av försörjningsstöd som barn ökar risken för negativa utvecklingskonsekvenser under uppväxten och vuxenlivet. Fler barn ska därför ha föräldrar som kan försörja sina barn genom eget arbete eller annan försörjning. Arbetet med långvarigt beroende av försörjningsstöd på grund av sjukskrivning eller komplex problematik kommer fördjupas genom ett multikompetent team, Teamet kommer utreda och klargöra den enskildes förutsättningar och behov utifrån olika perspektiv och bidra till en minskning av antal personer beroende av långvarigt bistånd.

För att frigöra administrativa resurser och öka tillgängligheten för våra kommuninvånare arbetar vi aktivt med digitala ansökningsprocesser av försörjningsstöd. Införandet av Viva Medborgare kommer pågå under 2024 som en del i utvecklingen. Arbetet utvecklas vidare för att frigöra den utvecklingspotential som finns och därmed öka tiden för kvalificerat socialt arbete kring den enskildes planering och utveckling. En ökad digitalisering behövs även för att möta framtidens sannolika öknings av antal ärenden inom socialtjänsten med anledning av samhällsutvecklingen.

Kurvan för antal aktuella hushåll har planat ut men vi kan se kraftigt ökande hushållskostnader vilket gör att varje hushåll har en högre kostnad än tidigare trots en god arbetsmarknad. Av dem som uppbär försörjningsstöd idag finns det en stor diskrepans mellan arbetsmarknadens behov och den arbetsförmåga och utbildningsnivå som finns.

Arbetet med att förebygga välfärdsbrottslighet förstärks genom nya arbetssätt och ökad samverkan med andra myndigheter och förvaltningar fortsätter under 2024 genom två nya utredare inom området.

Kompetensförsörjning av socialsekreterare är en oro för verksamheten, särskilt med tanke på det potentiellt ökande trycket på verksamheten. Det finns en oro för att detta skulle kunna resultera i en försämrad arbetsmiljö och därmed ökade kostnader för ekonomiskt bistånd.

Verksamhetens kompetensförsörjningsgrupp kommer fortsätta arbetet för att möta utmaningarna i samverkan med övriga berörda internt och externt samt att en HR -specialist på 50 % enbart kommer stödja dessa insatser under år 2024.

4.3.4 Ekonomiskt bistånd

Socialtjänstens ekonomiska bistånd är välfärdssystemens yttersta skyddsnät och har till uppgift att träda in tillfälligt vid försörjningsproblem som inte kan tillgodoses på annat sätt. Ekonomiskt bistånd ska tillgodose enskilda personer och familjer med en skälig levnadsnivå. I detta arbete är det viktigt att socialtjänsten stödjer våra kommuninvånare så att egna resurser frigörs samtidigt som individuellt anpassade insatser mot arbete erbjuds för att uppnå en egen och rätt försörjning.

Varje människa är unik och har egna resurser och förmåga till förändring varför vårt bemötande bygger på stark tilltro till egna resurser och förmågor för en god utveckling. En hög rättssäkerhet, god tillgänglighet och ett respektfullt bemötande är viktigt. Respekt för mänskliga rättigheter, barns rätt samt kvinnor och mäns lika värde ska genomsyra arbetet.

Digitaliseringen av ansökningar om ekonomiskt bistånd bidrar till att minska administrativ arbetstid till förmån för kvalificerat socialt arbete samt en ökad tillgänglighet för våra kommuninvånare. Arbetet kommer fortsätta i kombination med en översyn av våra arbetsmetoder och resurser för att kunna få full effekt av utvecklingspotentialen.

I riksnormen 2023 har normens samtliga poster räknats upp med 8,6% jämfört med riksnormen för 2022. Riksnormen för 2024 har räknats upp med 8,7%. Tillsammans med skäliga kostnader för vissa andra behov avgör riksnormen nivån på försörjningsstödet.

Utifrån de ökande hushållskostnaderna i samhället bedöms dock kostnaderna för varje hushåll öka mer än uppräknningen vilket kan påverka nämndens kostnadsbalans för ekonomiskt bistånd.

Bedömningen är att antalet hushåll som är beroende av försörjningsstöd under 2024 ligger kring 700 per månad men med ökade kostnader per hushåll. Prognosen är dock osäker beroende på utvecklingen på finansmarknaden och därtill hörande konsekvenser för hushållen beroende på effekterna av en lågkonjunktur med en ökande arbetslöshet.

4.3.5 Insatser relationsvård

Relationsvårdsenheten har flyttats till Individ-och familjeomsorgsförvaltningen från och med januari 2023.

4.3.6 Feriearbeten

Arbetslivsnämnden administrerar och finansierar alla Borås Stads feriearbeten. Alla ungdomar som under 2024 gått ur årskurs 9 och gymnasiets årskurser 1 och 2 ska erbjudas feriearbete.

Arbetslivsnämnden har särskilt fokus på att öka andelen som söker feriejobb från de utsatta stadsdelarna genom extra informationsinsatser, bland annat genom ett samarbete med Bostäder i Borås som kan göra riktade utskick till hushållen.

Som alternativ till feriejobb är ferieentreprenör upphandlat med höga kvalitetskrav att utföras av ett externt bolag. För att öka intresset och motivera fler att söka till att bli entreprenör, avsätts en summa på 3000 kr som startkapital för varje ferieentreprenör. Kostnaden för ferieentreprenör är ungefär detsamma som för feriejobb räknat per person så detta kräver inget tillskott av medel.

För att ge alla unga i målgruppen förutsättningar att kunna få ett feriejobb ges ett extra stöd till unga med funktionsnedsättning som anger i ansökan att dom har särskilda behov att ta hänsyn till.

Arbetslivsnämnden följer upp verksamheten genom enkät för att utvärdera kvalitativt där såväl handledarens som feriejobbarens erfarenhet/upplevelser framkommer.

När det gäller antalet feriearbetande ungdomar har det sett ut enligt nedanstående de senaste åren. Antalet bedöms inte öka nämnvärt under 2024.

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1445	1456	1367	1403	1268	1258	1217	1492	1468

4.3.7 Arbetsförberedande åtgärder

Arbetsförberedande åtgärder består av Enheten för unga, Återbruk, Mobile Info Center och Boendeenheten. Information angående Jobb Borås arbetsförberedande insatser finns under avsnittet Arbetsmarknadsinsatser.

Verksamheterna skall under 2024 lägga särskilt fokus på tre områden

- Digitalisering, undersöka och om möjligt digitalisera processer eller införa digitala stödverktyg
- Internationalisering, för att utveckla vår verksamhet utifrån uppdraget och målgruppernas behov bevaka möjligheter att ta del av utlysta medel och erfarenhetsutbyte
- Social hållbarhet, fortsätta driva och samverka för en socialt hållbar stad, genom att arbeta för att fler Boråsare som befinner sig utanför arbetsmarknaden, och tillhör någon av de utsatta grupperna kommer i arbete eller studier

Insatser för unga

Den förvaltningsöverskridande enheten som jobbar med Kommunens aktivitetsansvar (KAA), och som startades som en del av stadens arbete med social hållbarhet, fortsätter sitt arbete. Målet är 100 % kännedom om målgruppen. Målgruppen ska erbjudas aktiviteter och stöd som syftar till att underlätta och motivera ungdomarna att återgå till studier. Viktigt är att enheten fortsätter att engagera andra verksamheter ex. stadsdelsvärdar, mötesplatser och fritidsgårdar för att nå fler ungdomar.

Ungdomsanställningar är en insats till samma villkor som feriejobb, och kan erbjudas ungdomar 16-19 år. Ungdomsanställningen varar under en period om ca 3-4 månader, syftet är att prova på ett yrke för att kunna göra ett bättre utbildningsval. Arbetslivsnämnden har sedan tidigare beslutat att Ungdomsanställningar även kan tillsättas inom näringslivet för att ge möjligheter att testa på alla typer av yrken. Insatsen har bedömts som framgångsrik för målgruppen, och upp till 50 unga kan få del av en ungdomsanställning under året. För att få fram fler platser i näringslivet finns ett etablerat samarbete med koncerninköp som i lämpliga upphandlingar kan ställa krav på social hänsyn till leverantörerna.

Återbruk

Återbruk fortsätter omställningsarbetet 2024 för att möta de personer som verksamheten möter idag och som har kraftigt förändrade behov sedan några år tillbaka. Dagens deltagare står långt från arbetsmarknaden och har i många fall svårt att platsa i dagens verksamheter varför anpassning av insatserna krävs. Återbruks deltagare ska inte platsa i våra verksamheter utan vi ska möta våra deltagare där de befinner sig och de behov dessa har för att närma sig arbetsmarknaden. Genom att deltagarna har en begränsad arbetsförmåga och olika funktionsnedsättningar behöver vi vässa våra insatser och professionalisera verksamhet, process och medarbetare för att möta behoven som finns. För att skapa en gemensam grundkompetens och förståelse för grunduppdraget har medarbetarna utbildats inom arbetsmodellen Supported Employment samt MI (motiverande samtal). Detta fortsätter under 2024.

Återbruk erbjuder arbetsträning, arbetsprövning samt rehabiliterande insatser av olika slag där många av verksamheterna har ett fokus på miljö och återvinning. De platser som erbjuds åtföljs av en tydlig genomförandeplan som löpande följs upp för att bidra till en pågående progression och därmed närma sig arbetsmarknaden. Återbruk är i många fall ett första steg för att genom parallella och individcentrerade insatser rusta sin förmåga och arbeta med den egna motivationen inför nästa steg mot arbetsmarknaden. Idag är ca 130 personer aktiva i olika former för aktivitet, praktik och arbetsmarknadsanställningar. Verksamheten erbjuder även arbetsförmågebedömningar som utförs av legitimerade arbetsterapeuter som arbetar både på individ- och verksamhetsnivå. För att vässa Återbruks förmåga att möta personer med en komplex problematik genom fördjupade utredningar planeras ett multikompetent team med olika kompetenser. Teamet kommer att ha sin bas på Återbruk och sannolikt starta upp under början av 2024.

Återbruk har under året som varit haft personalförändringar och rekryteringskraven har höjts med anledning av ökande krav på utbildning och kompetens för att möta målgruppen. Det syftar till att bidra till en högre måluppfyllelse under 2024.

För att deltagare inte ska fastna i insatser under längre tid kommer arbetssätt och samverkan med Försörjningsenheten och Jobb Borås att ytterligare utvecklas under nästa år.

Mobile Info Center

Mobile Info Center (MIC) är en flerspråkig mobil informationsverksamhet som bidrar till en tryggare och renare miljö i Borås. Fokus kommer att ligga på tillgänglighet för informationsinsatser på Norrby, Hässleholmen och Sjöbo. MIC bemannar även den lokala återvinningsplatsen på Norrby, genomför hämtning av skrymmande avfall på området samt utför yttre städinsatser på området. Under arbetet med Borås rent och snyggt bidrar MIC med årliga skräpmätningar.

Boendesamordning

Arbetslivsnämnden har i uppdrag att arbeta med boendeanskaffning avseende bostäder till personer med skyddat boende, sociala bostäder och flyktingmottagande. Även bostäder till flyktingar från Ukraina hanteras av nämnden. Arbetet är välfungerande och det finns en god samverkan och

ändamålsenliga processer mellan berörda förvaltningar och bolag. Under 2023 har det funnits god tillgång på lämpliga bostäder för målgrupperna. Nämnden kommer även 2024 ha en löpande översyn av processen och samverka för att snabbt möta utmaningar som kan uppstå.

4.3.8 Arbetsmarknadsinsatser

Verksamheterna skall under 2024 lägga särskilt fokus på tre områden.

- Digitalisering, undersöka och om möjligt digitalisera processer eller införa digitala stödverktyg.
- Internationalisering, för att utveckla vår verksamhet utifrån uppdraget och målgruppernas behov, bevaka möjligheter att ta del av utlysta medel och utbyta erfarenheter inom Sverige och utrikes.
- Social hållbarhet, fortsätta driva och samverka för en socialt hållbar stad.

Jobb Borås

Arbetsmarknadsinsatser för vuxna är Jobb Borås ansvar, enheten jobbar med utredande, motiverande, stärkande insatser, arbetsprövning, arbetsträning, arbetspraktik och arbetsmarknadsanställningar, ofta i kombination med utbildningsinslag.

Arbetet sker i nära samarbete med Arbetsförmedlingen och Vuxenutbildningen samt internt med Försörjningsenheten och Återbruk. För att strukturera upp samarbetet med Arbetsförmedlingen har lokala överenskommelser tecknats.

Grupperna Jobb Borås arbetar med står allt längre ifrån arbetsmarknaden och är därför i behov av personalintensivt arbete med parallella insatser. För deltagare i behov av vård för psykisk ohälsa som inte redan har tillgodosedda hälsoinsatser skall samarbetet med personliga ombud fortsätta.

Prioriterade målgrupper 2024

- Deltagare beroende av försörjningsstöd
- Kriminell livsstil, beroendeproblematik
- Unga vuxna med funktionsnedsättning
- Språksvaga och kortutbildade som är i behov av samordnade insatser.

Arbetet med förstärkt samverkan med Försörjningsenheten och Återbruk fortsätter, Jobb Borås kommer under året att bidra med personalresurser till ett multikompetent team.

Jobb Borås ska säkerställa att insatser ges, så att samtliga klienter beroende av ekonomiskt bistånd som bedömts vara i behov av bistånd på grund av arbetslöshet med en aktivitetsförmåga, och som genom insatserna gör progression och långsiktigt bedöms kunna komma vidare till arbete eller studier prioriteras. Ett nära samarbete med Försörjningsenheten gemensamma kartläggningar, genomförandeplan och uppföljningar tillsammans med deltagaren är viktigt för att undvika dubbelarbete, ta vara på varandras kompetens och påtala och stärka individens egenansvar.

Jobb Borås ska i varje ärende där deltagaren är beroende av ekonomiskt bistånd, undersöka och om möjligt växla bidrag, dvs. möjliggöra att personen kan få en arbetsmarknadsanställning i samverkan med Arbetsförmedlingen.

Jobb Borås ska fortsätta utveckla sitt arbetssätt baserat på aktuell forskning, kombinerat med beprövad erfarenhet och säkerställa att arbetet bedrivs enligt de policys och dokumenterade processer som finns.

Jobb Borås är utförarverksamhet för de insatser som Samordningsförbundet beslutat om och finansierar i enlighet med Samordningsförbundets verksamhetsplan.

En stor del av deltagarna som anvisas till Jobb Borås är utrikes födda med kort utbildning, språksvaghet och oklar hälsosituation, Jobb Borås skall särskilt jobba tillsammans med andra aktörer och undersöka möjliga vägar att höja språknivån genom samarbeten eller digitala verktyg.

Arbetsmarknadsanställningar

Arbetsmarknadsanställningar kommer i första hand erbjudas till arbetslösa personer inom våra prioriterade målgrupper som är beroende av försörjningsstöd, i den mån budgeten tillåter kan deltagare som inte är aktuella för försörjningsstöd bli aktuella för arbetsmarknadsanställning.

Under 2024 ska antalet personer med funktionsnedsättning som starkt påverkar arbetsförmågan, och som finansieras via Arbetslivsnämnden med varaktiga anställningar på AB-avtalet, (lönebidrag för anställning samt trygghet) bibehållas till 130 personer.

För att få fler personer med funktionsnedsättning i anställning ska modellen "fler vägar in - breddad rekrytering" tillämpas för att motivera stadens förvaltningar och bolag att själva anställa och bekosta anställningarna, så att personerna ses för den resurs de är i verksamheten. Ett starkt samarbete med näringslivet genom vår IOP Funkis till jobb, Guldkanten och Näringslivsenheten är andra sätt att verka för att få fler i anställning. En tredje satsning är att jobba tillsammans med koncerninköp för att se om riktade kontrakt kan vara en möjlighet för Sociala Arbetsintegrerande företag öka antalet anställda.

För tidsbegränsat anställda deltagare på BEA-avtalet är det viktigt att fortsätta arbetet med att följa avtalets intentioner, att syftet är att stärka deltagarens möjligheter till anställning på den reguljära arbetsmarknaden. Jobb Borås kommer att jobba med parallella insatser som stärker deltagarens utveckling, placeringar på arbetsplatser som är utvecklande, samhällsnyttiga och stärker deltagarens möjligheter till fortsatt anställning. Anställningarna skall vara tidsbegränsade enligt det handläggarstöd som tagits fram.

Resultat

Med en målgrupp som står allt längre ifrån den ordinarie arbetsmarknaden är målet ändå fortsatt att deltagaren ska vidare till arbete eller reguljära studier efter insatser. Men ibland är det inte ett realistiskt mål. Att kunna ta del av Arbetsförmedlingens insatser kan också vara ett rimligt resultat. Även ett konstaterande att det inte finns någon arbetsförmåga, kan alternativet sjukersättning vara det rätta för individen.

Trygghetsinsatser

Genom stadsdelsvärdar i centrala Borås samt på Hässleholmen och Norrby, med vissa punktinsatser på Sjöbo och Hulta, bidrar Arbetslivsnämnden till en tryggare miljö på våra utsatta områden och i centrum. Stadsdelsvärdarna ska ha ett nära samarbete med Bostäder i Borås, samt vara en kanal för staden att föra ut information på flera språk på de områden som man verkar. Vid behov ska värdarna kunna ställa upp vid kritiska datum, som vuxna på plats i samverkan med ex. gymnasieskolor, cityföreningen och polis vid inspark, valborg, sommartorsdagar och andra stora evenemang.

Under 2024 kommer värdarnas utbildning att stärkas upp kring stadens värdegrund, jämställdhet, och mångfald samt demokrati.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Som stöd för arbetsmarknadsinsatserna har nämnden tecknat två IOP, ett med den ideella föreningen Guldkanten (tillsammans med Vård- och Äldrenämnden) som möjliggör att personer med starkt begränsad och varaktig nedsättning av arbetsförmågan kan få ett lönearbete. Ett IOP är tecknat med Borås Basket, Funkis till jobb för stöd till personer med funktionsnedsättning att finna ett arbete i näringslivet.

4.3.9 Integration

Integration består av tre olika delar:

- Borås Stads flyktingmottagning
- Integrationsarbete
- Nationella minoriteter.

Gemensamt för verksamheterna är att under 2024 fokusera på tre områden

- Digitalisering, undersöka och om möjligt digitalisera processer eller införa digitala stödverktyg
- Internationalisering, för att utveckla vår verksamhet utifrån uppdraget och målgruppernas behov bevaka möjligheter att ta del av utlysta medel och erfarenhetsutbyte
- Social hållbarhet, fortsätta driva och samverka för en socialt hållbar stad

Borås Stads flyktingmottagning

Flyktingmottagningen i Borås Stads arbete med praktiskt stöd och boendefrågor hanteras av flyktingsamordnare som är organiserat under Försörjningsenhetens ansvar. Flyktingmottagandet har gradvis minskat under åren vilket medfört mindre intäkter och anpassning av personalstyrkan. Arbetet fokuseras på förbyggande och uppföljande insatser för att bidra till att alla som bosätts i Borås får bästa möjliga förutsättningar inför framtiden. En utvecklat samverkan krävs med andra parter för att möjliggöra detta. Inför 2024 kommer verksamheten anpassas utifrån förändrade uppdrag och behov.

Samhällsorientering organiseras under enheten för integration och nationella minoriteter.

Samhällsorienteringen, kommer att arbeta för att nå ut till en utökad målgrupp genom samverkan med Jobb Borås, mötesplatser, familjecentraler och projekt Helhetslyftet/nästa steg

Under 2024 fortsätter arbetet med att öka den digitala kompetensen inom målgruppen. Syftet är att stärka målgruppens möjligheter att självständigt hantera myndighetskontakter och informationsbehov.

Integration

Arbetslivsnämnden har ett samordnande ansvar för hela staden när det gäller integrationsarbetet.

Samordning sker genom uppföljning av program för integrerat samhälle (genomförs vartannat år; nästa tillfälle år 2025) faktainsamling, nätverkande, dialog, integrationsråd samt arbete och kontakter med målgruppen i olika sammanhang och forum.

Under 2024 kommer fokus att läggas på följande:

- Att ge samhällsorientering för nyanlända och för utökad målgrupp
- Att ge stöd till målgruppen i digital kompetens
- Att ge samhällsvägledning
- Att samverka med etniska föreningar. Integrationsråd och dialogmöte kommer att hållas under 2024.
- Att samverka med olika samverkansparter internt och externt
- Att omvärldsbevaka och inhämta kunskaper kring migration och integration, för att vara stöd internt och i samverkan med olika parter.
- Arbete med insatsen Nästa steg inom Projektet Helhetslyftet för tredjelandsmedborgare som är kortutbildade och språksvaga

Nationella minoriteter

Arbetslivsnämnden har ansvar för samordning av insatser för nationella minoriteter och förvaltningsområde för finska.

I det samordnade uppdraget för Nationella minoriteter kommer arbetet fortsätta med att sprida kunskap om Nationella minoriteter och minoritetslagen, vilket sker på olika sätt och i olika sammanhang och i samverkan både med interna och externa parter. Samordning sker även genom uppföljning av Program för nationella minoriteter. 2024 års uppföljning fokuserar på kommunens arbete mot antiziganism och antisemitism.

Under 2024 kommer ett arbete att påbörjas med planering inför 2025 för en större insats mot antiziganism. Arbetet kommer innebära samverkan med flera olika förvaltningar och samverkansparter.

Minoriteterna ska kunna komma till tals genom olika samråd med berörda förvaltningar och berör hela staden men i synnerhet; Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Vård- och äldreomsorgen Fritid- och

folkhälsonämnden samt Kulturnämnden. Arbetslivsförvaltningen finns vid behov till stöd. Arbetslivsnämnden samverkar med nationella minoriteterna i aktuella frågor och vid behov

Romsk inkludering.

Romsk inkludering fortsätter med samverkan med olika samverkansparter internt i Borås stad och externt. Arbetet fortsätter även med att ge enskilt stöd till romer i olika frågor med särskilt fokus på att stödja Romska kvinnor.

Finskt förvaltningsområde

För att öka kunskapen om minoritetsslagstiftning, språkrevitalisering, vad det innebär att vara ett förvaltningsområde och för att stärka samarbetet inom Borås stad planeras en studieresa till Finland. Syftet är också att studera hur Finland bibehåller svenskans ställning. Deltagare på resan är presidiepolitiker och förvaltningschefer i närmast berörda nämnder

Arbetet med minoritetsservice/enskilt stöd löper på som tidigare.

Fokus i arbetet är fortsatt finska språkets överlevnad och insatser för den yngre generationen att lära och revitalisera sitt finska språk uppmuntras.

I samverkan med den Sverigefinska minoriteten kommer olika satsningar göras, med de statliga medel som Borås Stad får som förvaltningskommun, på kulturevenemang, föreningsaktiviteter m.m. som stödjer finska språket och kulturen.

4.3.10 Övrigt

Övrigt består av personligt ombud samt Borås Stads del i finansiering av Sjuhärads Samordningsförbund.

Personligt ombud

Verksamheten med personligt ombud riktar sig till personer som är 18 år eller äldre och som har psykiska funktionsnedsättningar samt betydande och väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på olika livsområden.

Personligt ombud arbetar på uppdrag av klienten och verkar som ett stöd i klientens kontakter med socialtjänst, primärvård, specialistpsykiatri och andra myndigheter.

Personligt ombud verkar också för att personer med psykisk funktionsnedsättning som grupp ska få bättre livsvillkor. Detta sker genom att ombuden uppmärksammar brister i fråga om den enskildes möjligheter att få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service. Brister förmedlas till bl.a. berörda verksamheter, Länsstyrelsen och Socialstyrelsen.

Verksamheten ska bedrivas med en organisatorisk och lokalmässig avskildhet från socialtjänsten vilket är en fördel ur uppdrags- och individsynpunkt. Stödet från personligt ombud är kostnadsfritt och verksamheten har ingen dokumentationsskyldighet. Verksamheten har en statlig lönefinansieringsgrad på ca 70 %.

Prioriterade områden under 2024 blir att stärka hela kedjan av systemföreläggandet, vilket avser avvikelser i vårdssamverkan, organisatoriska avvikelser samt avvikelser hos berörda myndigheter. Därutöver fortlöpande se över verksamhetens arbetssätt och vid behov anpassa interna processer, rutiner och samverkansformer ihop med andra inblandade aktörer. Interna processer inkluderar att ständigt tillse att klienter inte "fastnar" i ett långvarigt beroende av ett personligt ombud, vilket inte gynnar genomströmningen av nya klienter samt individens egen progression.

4.3.11 Buffert

En buffert på 2 615 tkr är avsatt.

Hans Johansson
Handläggare
033-35 85 73

Datum
2023-12-12

Instans
Arbetslivsnämnden
Dnr ALN 2023-00124 1.1.3.0

Uppföljning av Program för ett integrerat samhälle

Arbetslivsnämndens beslut

Arbetslivsnämnden har tagit del av bifogad 2022 års uppföljning program för ett integrerat samhälle, uppföljningen har berört målområde arbete.

Arbetslivsnämnden beslutar att insända uppföljningen till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Programmet säger att arbete är en nyckel till integration och Borås Stad prioriterar åtgärder som leder till egen försörjning, genom anställning eller eget företagande.

I årets uppföljning av Program för ett integrerat samhälle som då följer upp arbetet under 2022, har undersökt orsaker till långtidsarbetslöshet bland utomeuropeiskt födda.

Rapporten lyfter fram flera orsaker till att arbetslösheten är så stor i målgruppen, bland annat kort utbildning, kulturella skillnader, ohälsa (psykisk och fysisk) samt kunskaper om svensk arbetsmarknad.

För att möta målgruppens behov behövs insatser över längre tid, alternativ språkinläring och samverkan mellan olika aktörer runt individen.

Rapporten beskriver också en obalans mellan vad arbetsgivare förväntar sig och vad målgruppen har för förväntningar på arbetsgivare, vilket visar på behov av samhällsinformation om svensk arbetsmarknad och någon form av ”kulturtolkar”

Inom Arbetslivsnämndens ansvar har ett flertal insatser införts redan under 2023 som åtgärdar vissa brister som rapporten lyfter.

- Kontinuitet handläggare, en arbetsmarknadshandläggare följer deltagaren under hela inskrivningstiden på Jobb Borås
- Flera parallella insatser, språkinläring i kombination med arbetspraktik och hälsostärkande insats.
- Samverkan med vuxenutbildning för att utreda inlärningsproblematik
- Utveckling av ett multikompetent team som möter deltagare med oklara förutsättningar för arbete med olika kompetenser för att grundligt utreda förutsättningar för arbete.

- Ytterligare ett personligt ombud som jobbar med att stödja inskrivna deltagare på Jobb Borås med vårdkontakter.
- Projekt nästa steg i samarbete med Borås Folkhögskola och hälsoskola
- I samverkan med Vård och äldrenämnden tillsatt ett arbetslag för utförande av ”enkla arbeten” med en anställd handledare på plats.
- Stödresurser för deltagare i behov av digitalt stöd, ”digital verkstad”.

Beslutsunderlag

1. Bilaga Rapport Uppföljning av Program för ett integrerat samhälle.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp (FSG).

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen.

Mattias Danielsson
Ordförande

Tina Arekvist Lundell
Förvaltningschef

Uppföljning av Program för ett integrerat samhälle 2022

Enheten för integration och nationella minoriteter
Arbetslivsförvaltningen
Borås Stad

Sammanfattning

Uppdrag, bakgrund

Borås Stad ska verka för ett demokratiskt samhälle som främjar mänskliga rättigheter och bidrar till att förbättra människors integration. Arbetet med dessa frågor utgår från *Borås Stads Program för ett integrerat samhälle* som reviderades och fastställdes av Kommunfullmäktige den 26 september 2019. Programmet gäller till och med 2023. Programmet redovisar den politiska viljeriktningen och anger målen för arbetet med integrationsfrågor i Borås Stad. Arbetslivsnämnden ansvarar för uppföljningen.

Sedan uppföljningen började skickas ut har Arbetslivsförvaltningen följt upp samtliga områden i programmet. I årets uppföljning belyses endast långtidsarbetslösheten bland utrikes födda i Borås Stad. En sammanställning av befintliga insatser för målgruppen på Arbetsförmedlingen och Arbetslivsförvaltningen i Borås samt viktiga aspekter på faktorer som kan öka språkutveckling och leda till ökad chans för inträde på arbetsmarknaden.

Slutsatser och rekommendationer

Integration har blivit en av de stora nutida samhällsutmaningarna i Sverige. Ofta likställs ett inträde på arbetsmarknaden med en lyckad integration. För att förstå orsaker till långtidsarbetslöshet bland utrikes födda är det av vikt att känna till de utmaningar som målgruppen möts av när det gäller svensk arbetsmarknad.

Allt mer lyfts kulturella skillnader som finns bland utrikes födda fram som en orsak till att det för vissa försvårar inträdet på arbetsmarknaden. Gränsöverskridare/brobyggare/kulturtolkare d.v.s. personer som kommit till Sverige som invandrare kan verka som goda förebilder för att skapa goda och tillitsfulla relationer. Att överbygga kunskap mellan kulturer och förändra individers attityd och synsätt tar tid och är ett långsiktigt arbete. Kontinuitet och uthållighet i arbetssätt och insatser är viktig.

Individer med stor ohälsa, kort eller ingen utbildning, löper risk att fastna i en känsla av att inte kunna påverka sin situation. Glappet mellan vissa individers förmåga och ordinarie arbetsplatser är idag ofta så stort, att det trots handledning och utförande av enkla arbetsuppgifter, ofta leder till missförstånd och misslyckande för individen. Det krävs handledare med rätt kompetens, en struktur och en meningsfull sysselsättning för att individen ska komma vidare mot arbete. Både tid och rätt kompetens om målgruppens behov saknas ofta på ordinarie arbetsplatser. Det är av vikt att det finns anpassade arbetsplatser med relevanta arbetsuppgifter och med den rätta handledningen där dessa individer kan förberedas, återfå självförtroende, självkänsla och utvecklas i språk och sociala koder. En tydlig struktur gällande utslussning är nödvändig och matchning mellan arbetsgivare och praktikant är viktig där handledare också följer deltagare ut på ny arbetsplats för att vara till stöd för både individ och arbetsgivare.

För många deltagare med kort utbildningsbakgrund är praktiskt lagd undervisning en fördel. Det finns ibland en ovana vid klassrumsmiljö och lärandet. Viktigt blir att erbjuda möjligheter till

alternativa inlärningsmiljöer samt att kombinera språkundervisning med t.ex. samhällsinformation, kultur, normer, digitala kunskaper och kunskaper om svenskt arbetsliv.

Ofta försvinner information mellan aktörer och det uppstår organisatoriska mellanrum. Upparbetade samverkansgrupper mellan aktörer med regelbundna träffar där man arbetar efter tydlig struktur och framtagna rutiner blir viktiga.

Tjänstemän och ibland arbetsgivare tar fram lösningar för att underlätta för utrikes födda att få en plats på arbetsmarknaden. Allt för ofta glöms målgruppen bort i planerandet och de ges inte möjlighet att delta på ett aktivt sätt.

Åtgärdsförslag till fortsatt arbete gällande målgruppen långtidsarbetslösa, utrikes födda:

- Stabilitet och långsiktigt förhållningssätt.
- Personal med uppgift att verka som gränsöverskridare/brobyggare/ kulturtolkar.
- Individuellt stöd i form av handledare/arbetsmarknadshandläggare som följer med till arbetsplats.
- Anpassade arbetsplatser, med rätt handledning och en struktur för utslussning.
- Tydlig samverkan med arbetsplatser och stöd i form av handledning till arbetsgivare.
- Alternativa utbildningsmiljöer och undervisningsmetoder med kopplingar till svenskt samhälle och arbetsliv.
- Möjlighet att kombinera språkinlärning med lämplig parallell insats, med fördel riktat mot specifikt yrke så kallade jobbspår.
- Samverkansgrupper med tydlig informationsöverföring mellan olika aktörer runt individen.

Innehåll

Uppföljning av Program för ett integrerat samhälle 2022.....	1
Sammanfattning.....	2
Innehåll	4
1 Uppdrag och bakgrund	5
1.1 Målområden	5
1.2 Lägesbild 2022.....	5
1.3 Bakgrund.....	6
2 Åtgärdsförslag för minskad arbetslöshet bland utrikes födda	8
Referenser	10
Bilaga 1	11

1 Uppdrag och bakgrund

Borås Stad ska verka för ett demokratiskt samhälle som främjar mänskliga rättigheter och bidrar till att förbättra människors integration. Arbetet med dessa frågor utgår från *Borås Stads Program för ett integrerat samhälle* som reviderades och fastställdes av Kommunfullmäktige den 26 september 2019. Programmet gäller till och med 2023. Programmet redovisar den politiska viljeriktningen och anger målen för arbetet med integrationsfrågor i Borås Stad. Arbetslivsnämnden ansvarar för uppföljningen.

1.1 Målområden

Sedan uppföljningen började skickas ut har Arbetslivsförvaltningen följt upp samtliga områden i programmet. Enligt budgettext 2023 framgår att uppföljning av 2022 års arbete samordnas med utvecklingsarbetet kring social hållbarhet; utreda och föreslå insatser som kan leda till en minskning av andelen utrikes födda i långtidsarbetslöshet.

I årets uppföljning belyses långtidsarbetslösheten bland utrikes födda i Borås Stad . En sammanställning av befintliga insatser för målgruppen på Arbetsförmedlingen och Arbetslivsförvaltningen i Borås samt viktiga aspekter på faktorer som kan öka språkutveckling och leda till ökad chans för inträde på arbetsmarknaden.

1.2 Lägesbild 2022

Arbetsförmedlingens definition på långtidsarbetslösa är individer som varit öppet arbetslösa eller i program i 12 månader eller mer. I Borås omfattar det i aug 2022 1456 individer.

54 % (783 individer) av dessa är födda i ett land utanför Europa¹.

I aug 2022 fanns 1082 personer hemmahörande i Borås kommun inskrivna i Jobb- och utvecklingsgarantin. 58 % (625 individer) av dessa är födda i ett land utanför Europa².

Arbetsförmedlingen erbjuder flertalet insatser för långtidsarbetslösa där vissa är riktade till utrikes födda:

- SFI och Yrkessvenska.

Vidare erbjuds insatser för alla i långtidsarbetslöshet:

- Praktik, arbetsträning och arbetslivsinriktad rehabilitering
- Reguljära studier på grund- och gymnasienivå och arbetsmarknadsutbildningar
- Individuella stöd så som Rusta och Matcha, SIUS (särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd)och karriärvägledning.

På Jobb Borås erbjuds ett flertal insatser riktade till målgruppen utrikes födda:

- Individuellt stöd och coaching görs i kombination med
- arbetsförberedande gruppaktiviteter
- hälsofrämjande gruppaktivitet (ACT)

¹ Motsvarande siffror sept 2023 1360 individer varav 54% (730 individer) utomeuropeiskt födda

² Motsvarande siffror sept 2023: 989 individer i Jobb och utvecklingsgarantin varav 58% (574 individer) utomeuropeiskt födda

- språkträning digitalt och i grupp
- kompetenshöjande insatser inom digital kompetens och arbetsökande
- praktik och studie och yrkesvägledning.

Utomeuropeiskt födda är en av de målgrupper som socialt hållbart Borås arbetar för. Socialt hållbart Borås är ett långsiktigt arbete där man varje år arbetar fram och följer upp föregående års handlingsplan. (Handlingsplan Socialt hållbart Borås 2021-2024) Flera delar i handlingsplanen kan anses riktade mot gruppen utomeuropeiskt födda. Värt att nämna är Uppsökande verksamhet på Norrby, där många utrikes födda har sin bostad. Verksamheten fokuserar på att nå de utan utbildning på gymnasienivå. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen och Arbetslivsförvaltningen samverkar för att nå målgruppen utan gymnasieutbildning och få dem att påbörja studier. Arbetet ses som förebyggande för att inte riskera att individer hamnar i långtidsarbetslöshet.

Vidare innehåller ovan nämnda handlingsplan flera delar som kan anses riktade mot bl.a. långtidsarbetslösa utrikes födda; Utveckling av integrationsmodellen, dialog med näringslivet om vad som krävs för att anställa utsatta grupper på arbetsmarknaden, utveckla stöd för arbetsgivare i form av handledarskap samt ta fram förslag till handledarprogram.

1.3 Bakgrund

Integration har blivit en av de stora nutida samhällsutmaningarna i Sverige. Ofta likställs ett inträde på arbetsmarknaden med en lyckad integration. För att förstå orsaker till långtidsarbetslöshet bland utrikes födda är det av vikt att känna till de utmaningar som målgruppen möts av när det gäller svensk arbetsmarknad. Högutbildade riskerar att hamna i arbeten de är överkvalificerade för och när det gäller kortutbildade finns en tendens att fastna i lågavlönade och osäkra anställningar. Den grupp som det tar längst tid för att hitta ett arbete i Sverige är de som invandrat till följd av flykt.

Forskning i korthet #15 2020 har sammanställt en rad faktorer som påverkar utrikes föddas möjligheter till att få en anställning. Bristande kunskaper i svenska språket i kombination med kort utbildningsnivå från hemlandet leder till svårigheter att hitta anställning. Bland arbetsgivare finns ofta ett krav på utbildning på minimum gymnasial nivå, vilket saknas hos flera. Vidare är hälsa en faktor som påverkar chansen till anställning, där flera har med sig traumatiska upplevelser som kan bidra till psykisk och fysisk ohälsa. Den svenska arbetsmarknaden är därtill utformad på ett sätt som kan vara främmande för utrikes födda. Platta hierarkier med höga krav på självständighet kan skilja sig från målgruppens tidigare erfarenheter. Brist på rätta kontakter och brist på sociala nätverk är ytterligare faktorer som lyfts fram vilka kan påverka möjligheterna till inträdet på arbetsmarknaden.

Kjellberg.A., 2021 lyfter i sin rapport *Bristande språkprogression. Kartläggning av rotorsaker till utebliven etablering på arbetsmarknaden* faktorer som orsakar svårigheter för utrikes födda att etablera sig på arbetsmarknaden. Vanligt är att individerna har kort utbildningsbakgrund, men också en ovana att studera. Äldre kvinnor dominerar bland individer med sämre språkprogression och ofta saknas, för den svenska arbetsmarknaden, relevant arbetslivserfarenhet. Många kvinnor är flerbarnsföräldrar och kan ha varit föräldralediga under längre perioder. Kjellberg A nämner även

hon i sin rapport, att flyktningbakgrund kan vara orsak till ohälsa som i sin tur leder till svårigheter att hantera en anställning eller söka arbete.

Svårigheter att lära språk kan bero på flertalet orsaker, som också samverkar med varandra, varför det är komplext att ange vilken eller vilka faktorer som inverkar. Bilaga 1 visar en schematisk bild över möjliga orsaker som också samverkar med varandra. Av den framkommer att:

- Kultur, normer och förväntningar är av betydelse: Det är av stor vikt ta hänsyn till förväntningar som baseras utifrån familj, kultur, och kön. För många blir det en krock utifrån att Sverige har ett stort fokus på individens egna skyldigheter och rättigheter och att individen själv ska äga sin egen process för utveckling, detta ställt emot att komma från ett hemland som präglas av kollektivistisk kultur.

- Pedagogiska hinder för inläring: Många i målgruppen har behov av alternativa lärmiljöer. Förutom att sakna läs- och skrivfärdigheter är det ofta svårt med digital kompetens och vardaglig matematik.

Svag språkprogression försvårar generellt utredning av funktionsvariation och läs- och skrivsvårigheter.

- Medicinska hinder för inläring: Det finns en ohälsa hos individerna, både fysisk och psykisk. Det handlar om bland annat trauman, PTSD, oro och sömnsvårigheter. Den fysiska ohälsan är också stor, särskilt den som kommer av stillasittande och många har en värkproblematik.

- Organisation och struktur: Det finns inte en enhetlig samverkan och stor risk för ett flertal organisatoriska mellanrum. Det finns också stor risk för upprepning för individen, dels utifrån att information inte överförs mellan aktörer och dels för att individen kan återkomma i insats/utredning.

- Det finns generellt en stor okunskap hos individerna om svensk arbetslivskunskap. Man känner inte till hur arbetsmarknaden ser ut eller hur man gör att söka eller närma sig möjligheten till en anställning. Det är generellt svårt med egen förståelse om hur ens brist på relevant arbetslivserfarenhet och studier påverkar möjligheterna till jobb, vilket leder till missuppfattningar om möjligheter till arbete efter praktik och en lägre förståelse för vikten av att studera.

- Det kan också bli en krock med att svenskt ledarskap bygger på tillit och delaktighet vilket kan skapa outtalade förväntningar men utan att man på arbetsplatsen berättar om detta i klarspråk. Det blir en utmaning för individerna som generellt är vana vid ett mer auktoritärt styrt ledarskap i hemlandet och en utmaning för det svenska ledarskapet att förklara det som anses vara självklart.

Arbetsförmedlingen genomförde 2019-2021 ESF-projektet Jämställd etablering som beskrivs i *Slutrapport från socialfondsprojektet Jämställd etablering*. Genom kartläggning av både arbetssökande och arbetsgivare skapades förutsättningar för effektiv matchning. Metoden hade utformats för att kunna matcha arbetssökande som står långt bort från arbetsmarknaden, med särskilt fokus på kvinnor. Målgruppen var flyktinginvandrare och andra skyddsbehövande, samt deras anhöriga, som haft uppehållstillstånd i max fyra år. Hela projektet genomfördes med en aktiv styrning mot att prioritera resurser till de arbetssökande som hade störst stödbehov.

Matchningsinsatsen startade med kartläggning av deltagarens kompetenser efter en fast struktur. Informella kompetenser dokumenteras på samma sätt som formella. Motsvarande kartläggning genomfördes av arbetsgivares rekryteringsbehov. Genom denna kartläggning av både den arbetssökande och av arbetsgivare skapades förutsättningar för en effektiv matchning.

Genom att planera och följa upp för att prioritera utifrån stödbehovet, ökad närvaro och stöd till arbetsgivare inledningsvis samt att erbjuda matchningsinsatser parallellt med andra insatser skapas goda möjligheter för ett lyckat resultat. 44 % av arbetssökande som tog del av projektet var i arbete eller studier 18 månader efter att hen tackat ja till deltagande.

2 Åtgärdsförslag för minskad arbetslöshet bland utrikes födda

Allt mer lyfts kulturella skillnader som finns bland utrikes födda, fram som en orsak till att det för vissa försvårar inträdet på arbetsmarknaden.

I personalgrupper på Arbetslivsförvaltningen finns idag en stor variation av olika kulturer och olika modersmål. Personal som kan användas som så kallade gränsöverskridare/brobyggare/kulturtolkar för att skapa goda och tillitsfulla relationer. Att överbrygga kunskap mellan kulturer och förändra individers attityd och synsätt tar tid och är ett långsiktigt arbete. Kontinuitet och uthållighet i insatser är viktig men saknas ofta då regelverk krockar och kräver kortare insatser. För vissa individer finns oro, psykisk ohälsa och traumatiska upplevelser som försvårar inläring av ett språk.Handledning, struktur och en meningsfull sysselsättning är viktig för att individen ska komma vidare mot arbete. Även handledning för arbetsgivare bör prioriteras för att motverka missförstånd och öka chanser till anställningar. Vikten av individuella lösningar där en stor flexibilitet och variation i kombination med långsiktigt arbete är viktigt för arbetsintegreringen. En del kommer snabbare att gå vidare mot anställning eller studier, medan andra kräver mer tid och resurser.

I projekt *Nytänk* som genomförts i Svenljunga/Tranemo under 2 år har man arbetat med att ta fram en metod där handledare följer deltagare ut på praktikplats. Handledaren får en roll att dels praktiskt visa arbetsuppgifter men också att få deltagare att förstå sociala koder och hur arbetsplatsen fungerar. Handledaren blev en länk mellan deltagare och arbetsplats, vilket fick till följd att arbetsplatser var mer villiga att ta emot språkpraktikanter. Det ledde i sin tur till att vissa arbetsplatser anställde praktikanten.

Samma projekt visar på vikten av att illitterata deltagare utvecklas bäst i en avspänd, provfri miljö med god gemenskap. Självkänslan behöver stärkas och deltagarna behöver hitta framtidstro, motivering och modet att våga prova nytt.

Långsam språkprogression är en återkommande faktor som uppges vara en av orsakerna till långtidsarbetslöshet. Orsaker till den långsamma progressionen kan variera men viktiga faktorer är tidigare utbildningsbakgrund, ålder, kön, familjesituation, psykisk och fysisk hälsa men också graden av integration i samhället. Vilka insatser som behövs för målgruppen är svårt att precisera. Synpunkter från rapport (Brogaard K m.fl) är att det krävs en enhetlig och långsiktig planering för målgruppen, med tidiga observationer inom SFI och kartläggning av orsaken. Vidare behövs individualiserat stöd med satsningar som kombinerar teori och praktik. Alternativa studier på t.ex folkhögskolor samt olika variationer av jobbspår önskas. Samverkan med arbetsplatser och stöd till arbetsgivare i form av handledarhjälp och ekonomisk ersättning.

För många deltagare med kort utbildningsbakgrund är praktiskt lagd undervisning en fördel. Det finns ofta en ovana vid klassrumsmiljö och lärandet. Viktigt blir att erbjuda möjligheter till alternativa inlärningsmiljöer så som folkhögskolor (folkbildningen) tillhandahåller. Ofta behöver individer hjälp av handfast karaktär, till exempel att tyda kallelser, brev och hjälp med ansökningar.

I rapporten *Bristande språkprogression. Kartläggning av rotorsaker till utebliven etablering på arbetsmarknaden* framkommer dilemmat att det ofta är flera aktörer involverade runt individen, både statliga och

kommunala aktörer, men även från civilsamhället. Ofta försvinner information mellan aktörer och det uppstår organisatoriska mellanrum.

Upparbetade samverkansgrupper mellan aktörer där SFI, försörjningsenhet, Arbetsförmedling, arbetsmarknadsenhet, och Integration regelbundet träffas och arbetar efter tydlig struktur och framtagna rutiner kan förbättra planering för individer och ge en bättre långsiktighet.

Viktiga faktorer för att en individ ska ta steg mot arbetslivet är, enligt *BIP Indikatorer og jobsandsynlighed - Hovedpointer*, kontinuitet gällande handläggare samt flera parallella insatser.

Insatser så som språkträning, gruppaktiviteter med fokus på kultur, normer, arbetslivskunskap, kunskaper i svenskt samhälle och arbetsliv, digitala kunskaper samt vardaglig matematik är viktigt att kombinera med eventuell praktik.

Individer med stor ohälsa och låg/ingen utbildning, löper risk att fastna i en känsla av att inte kunna påverka sin situation. Motivation och framtidstro på att få ett arbete minskar. Glappet mellan vissa individers förmåga och ordinarie arbetsplatser är så stort, att det trots handledning och utförande av enkla arbetsuppgifter, ofta leder till missförstånd och misslyckande för individen. Anpassade arbetsplatser med relevanta arbetsuppgifter och med rätt handledning där dessa individer kan förberedas, återfå självförtroende, självkänsla och utvecklas i språk och sociala koder och med en tydlig struktur gällande utslussning blir avgörande för ett lyckat resultat.

Praktik förespråkas ofta som ett bra verktyg för språkinläring och nätverksbyggande. I en praktik kan språket utvecklas och individen ges möjlighet till att lära kulturella koder på en svensk arbetsplats. Arbetsplatsförlagd praktik leder dock inte alltid till anställning och risker lyfts med att arbetsgivare utnyttjar olika former av anställningsstöd utan att anställa, för att sedan ta emot en ny person i praktik. (Bergström. O. m.fl.)

Viktigt blir att säkerställa att individen verkligen får den utveckling som är tänkt. Många arbetsgivare ser en utmaning i att ta emot språkpraktikanter. Det finns en osäkerhet och en okunskap om hur man handleder språkpraktikanter. (Nytänk) Alla individer har olika kompetensnivå, erfarenheter, behov och intressen. Handledning blir viktig och behöver utföras av handledare med rätt kompetens för uppdraget. Insikt om den utrikes föddas bakgrund, tidigare erfarenhet och utmaningar är viktiga. Arbetet är långsiktigt och kräver ibland tid då det handlar om att förändra synsätt och attityder. Rätt kompetens och tid saknas ofta bland ordinarie personal. Individer, men även arbetsplatser, kan behöva förändra vedertagna sätt att arbeta eller förstå sammanhang, en förändring som tar tid. Kortsiktigheten som ofta finns när det gäller satsningar eller projekt leder till svårigheter när resultat förväntas påvisas på kort tid. En uthållighet och ett tålamod med långsam utveckling är nödvändig för delar av målgruppen. Ju fler försvårande faktorer såsom låg eller ingen utbildning, ålder, ohälsa och okunskap om sociala och kulturella koder, desto viktigare med ett långsiktigt förhållningssätt. Tydlig och stabil finansiering är av vikt för att lyckas över tid.

Ofta tar tjänstemän och ibland arbetsgivare fram lösningar för att underlätta för utrikes födda att få en plats på arbetsmarknaden. Allt för ofta glöms målgruppen bort i planerandet och de ges inte möjlighet att delta på ett aktivt sätt. Samverkan behöver ske på ett sådant sätt att individen blir involverad.

Referenser

Bergström. O, Diedrich. A, Risberg. A, Simonson. N. (2020). *Forskning i kortbet. #15. Integration av nyanlända på arbetsmarknaden*. Forte, nr 15/2020.

<https://forte.se/publikation/fk-integration/>

Kjellberg.A. (2021). *Bristande språkprogression. Kartläggning av rotorsaker till utebliven etablering på arbetsmarknaden*. Sjuhäradssamordningsförbund. <https://www.sjusam.se/kartlaggning-om-bristande-sprakprogression/>

Borås Stad. (2021-2024). *Handlingsplan Socialt hållbart Borås*.

Væksthusets Forskningscenter. (2017). *BIP Indikatorer og jobsandsynlighed - Hovedpointer*

Svenljunga/Tramemo kommun. (2021). *Nytänk*

Svenljunga/Tramemo kommun. (2022). *Nytänk 2,0*

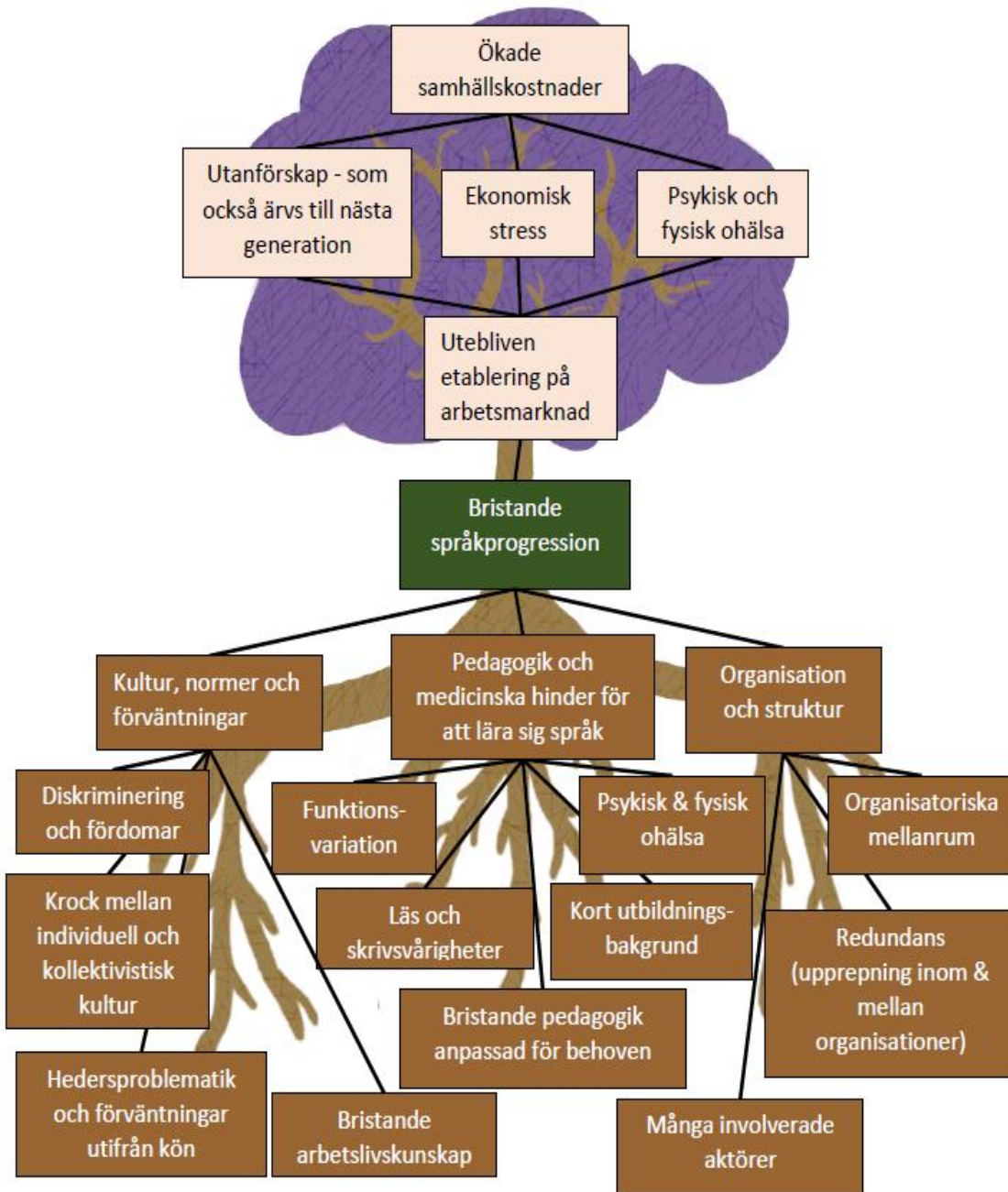
Brogaard K, Guevara B. (2020). *Insatser för utrikes födda med kort utbildning och långsam språkprogression. En kartläggning av förutsättningar, insatser och insikter i Västra Götaland 2020*.

Länsstyrelsen i Västra Götaland, enheten för integrationsfrågor.

P Helgesson, E Jönsson, P Ornstein, M Rödin, U Westin. (2022). *Matchningsinsatser för personer som nyligen fått uppehållstillstånd. Slutrapport från socialfondsprojektet Jämställd etablering*. Arbetsförmedlingen. <https://arbetsformedlingen.se/download/18.e4c7c0717f2869663de742/1652444653948/matchningsinsatser-for-personer-som-nyligen-fatt-uppehallstillstand.pdf>

Bilaga 1

Orsaksträd för bristande språkprogression enligt Kjellberg.A., 2021

Sead Omerovic
Handläggare
0721-60 06 05Datum
2023-12-12Instans
Arbetslivsnämnden
Dnr ALN 2023-00026 1.1.3.0

Fördelning av schablonersättning för flyktingmottagning - förskola, grundskola och gymnasieskola

Arbetslivsnämndens beslut

Arbetslivsnämnden beslutar att ändra fördelning av schablonersättning för flyktingmottagning –förskola, grundskola och gymnasieskola från och med 1 januari 2025.

Ärendet i sin helhet

Arbetslivsnämnden i Borås Stad har en samordnande roll för flyktingmottagande och för fördelningen av flyktingersättningar från Migrationsverket. Under flera år har nämnden behållit 40% av ersättningen för flyktingmottagning och samhällsintroduktion medan resterande 60% har gått till Förskolenämnden, Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Arbetslivsnämnden föreslår en ändring av fördelningen av schablonersättning för flyktingmottagning inom Borås Stad. Arbetslivsnämnden föreslår att schablonersättningen för förskola, grundskola och gymnasieskola minskas från 60% till 30% av ersättningen som Arbetslivsförvaltningen mottar från Migrationsverket. Denna ändring gäller dock inte SFI på Vuxenutbildningen. Anledningen till förslaget är att när beslutet om ersättningsnivån togs för flera år sedan fanns det stora flyktingströmmar och det behövdes en högre ersättning för nyanlända elever. Nämnden anser att behovet inte längre är lika påtagligt, då det inte finns liknande tillströmning av flyktingar som tidigare.

Nämnden beslutar att skjuta upp beslutet till 1 januari 2025 för att under år 2024 ha en närmare dialog med de berörda nämnderna.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp (FSG).

Beslutet expedieras till

1. Förskolenämnden
2. Grundskolenämnden
3. Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden.

Mattias Danielsson
Ordförande

Tina Arekvist Lundell
Förvaltningschef

Margareta Udén Hoff
Handläggare
0768-88 84 69

Datum 2023-12-12 Instans **Arbetslivsnämnden**
Dnr ALN 2023-00128 1.2.3.25

Anmälningssärenden

Arbetslivsnämndens beslut

Redovisade anmälningssärenden läggs till handlingarna.

Anmälningssärenden

1. Arbetslivsförvaltningen, FSG-Protokoll 2023-11-14.
2. Kommunstyrelsen 2023-11-20 § 404 Socialt hållbart Borås.
3. Kommunstyrelsen 2023-11-20 § 423 Intern kontrollplan 2024.

Mattias Danielsson
Ordförande

Tina Arekvist Lundell
Förvaltningschef

Margareta Udén Hoff
Handläggare
0768-88 84 69

Datum
2023-12-12

Instans
Arbetslivsnämnden
Dnr ALN 2023-00129 1.2.3.25

Delegationsbeslut

Arbetslivsnämndens beslut

Redovisade delegationsbeslut läggs till handlingarna.

Delegationsbeslut

1. Delegationslista Personallista
2. Delegationsrapport Försörjningsenheten

Mattias Danielsson
Ordförande

Tina Arekvist Lundell
Förvaltningschef